

*Załącznik do:
Uchwały Nr XVI/126/2008
Rady Gminy Strzegowo
z dnia 29 kwietnia 2008r.*

**STRATEGIA INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY STRZEGOWO
NA LATA 2008-2013**

KWIECIEŃ 2008

Spis Treści

1. Cel i proces tworzenia strategii	3
1.1. Wartości, zasady, definicje	5
1.2. Struktura dokumentu	9
1.3. Przesłanki wynikające z dokumentów strategicznych	13
1.3.1. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013	13
1.3.2. Narodowa Strategia Integracji Społecznej	14
1.3.3. Krajowy Plan Działania na rzecz Integracji Społecznej	16
1.3.4. Strategia Wojewódzka w zakresie Polityki Społecznej dla Województwa Mazowieckiego na lata 2005-2013	17
2. Charakterystyka Gminy	22
2.1. Podstawowe informacje o gminie	22
2.2. Demografia	25
3. Analiza problemów społecznych	29
3.1. Kwestia rodzin i dzieci	34
3.2. Kwestia osób bezrobotnych	35
3.3. Kwestia uzależnień	45
4. Analiza SWOT	51
5. Kierunki Rozwoju Gminy	58
5.1. Misja	58
5.2. Cele strategiczne	59
6. Monitoring i wdrażanie strategii	83
7. Uwagi końcowe	86

1. CEL I PROCES TWORZENIA STRATEGII

Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych ma stanowić podstawę do realizacji względnie trwałych wzorów interwencji społecznych, podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk) występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. Dokument charakteryzuje w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji rozwiązujących kwestie społeczne, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin.

Podstawowym celem Strategii jest wypracowanie układu działań zmierzających do ograniczenia problemów społecznych. Problemy społeczne istniejące na terenie Gminy muszą znaleźć się w polu zainteresowania wielu służb i instytucji gminnych począwszy od placówek edukacyjno-wychowawczych, poprzez służbę zdrowia, pomoc społeczną i instytucje strzegące porządku publicznego i przestrzegania prawa.

Obowiązek opracowania Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art. 17. ust. 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593 z późn. zm.). Różnorodność problemów społecznych występujących w gminie powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję dokumentu i rozwiązywanie zadań społecznych w przyszłości.

Są to m.in.:

- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2003 r. Nr 96, poz. 873 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2003 r. Nr 122, poz. 1143 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2004 r. Nr 99, poz. 1001),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 1997 r. Nr 123, poz. 776 z późn. zm.),

- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2003 r. Nr 228 poz. 2255 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1485),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180 poz. 1493).

Oprócz wspomnianych aktów prawnych przy realizacji strategii może zachodzić potrzeba odwołania się również do ustaw i aktów wykonawczych z zakresu ochrony zdrowia, oświaty i edukacji publicznej, budownictwa socjalnego.

Opracowując lokalną strategię integracji i rozwiązywania problemów społecznych, uwzględniono dokumenty programowe, w których akcentuje się konieczność zapewnienia dialogu i partnerskiej współpracy instytucji rządowych, samorządowych, organizacji pozarządowych oraz biznesu. Uznaje się także za niezbędną partnerską współpracę z osobami podlegającymi wykluczeniu społecznemu. Do opracowania lokalnej strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych powołano w gminie Zespół Zadaniowy składający się z przedstawicieli gminnych instytucji GOPS, GKRPA, ŚDS, GOK, UG, szkół, przedstawiciele Rady Gminy w Strzegowie, sołtysi oraz członkowie organizacji pozarządowych.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych to właśnie zbiór głównych wytycznych i zadań z zakresu polityki społecznej do zrealizowania na terenie gminy. Dzięki określeniu podstawowych priorytetów, celów i zadań w dziedzinie polityki społecznej, gmina zyskuje skonkretyzowaną wizję z zakresu rozwiązywania istniejących problemów oraz działań profilaktycznych, jakie powinno się podjąć w celu przeciwdziałania powstawaniu nowych problemów.

Konieczność opracowania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika także z faktu integracji z Unią Europejską, gdzie działalność planistyczna tego typu ma podstawowe znaczenie w wielu procesach decyzyjnych.

1.1. Wartości, zasady, definicje

Wartość to termin używany do określenia tego, co godne uznania i pożądania, cenne i dobre. Człowiek budujący swój system wartości pewne z nich eliminuje (odrzuca jako złe, czyli traktuje je jako „antywartości”), inne pozostawia i hierarchizuje według przypisywanej im ważności.

Wartość jest cechą względną, a to oznacza, że nie zawsze, nie w każdym miejscu, nie przez wszystkich i nie w każdych okolicznościach przypisywana jest przedmiotom podlegającym ocenie. Przedmiotami wartościowania w polityce społecznej są najczęściej stosunki społeczne, stan zaspokojenia potrzeb, instytucje społeczne, stosunki między człowiekiem a przyrodą.

Polityka społeczna oparta na określonych zasadach, normach i wartościach może być postrzegana jako przewodnik działania państwa i władz samorządowych różnych szczebli w celu:

- kształtowania warunków życia ludności oraz stosunków międzyludzkich, a także ogólnych warunków rozwoju;
- harmonizowania i godzenia rozbieżnych interesów różnych grup społecznych oraz tworzenia warunków dla pokoju społecznego między kapitałem a pracą.

Zasady to ogólne doktryny i normy działania, którymi powinny kierować się podmioty polityki społecznej w realizacji podstawowego celu, jakim jest zaspokajanie potrzeb. Niektóre zasady polityki społecznej są tożsame z wartościami. Zasady, które są najczęściej artykułowane bądź realizowane w polityce społecznej, a które stają się dla twórców strategii podstawowymi fundamentami budowania społeczności lokalnej, wolnej od zagrożeń i problemów społecznych, to:

1. **Zasada samopomocy** – przejawia się w istnieniu i rozwoju pomocy wzajemnej ludzi zmagających się z podobnymi problemami życiowymi oraz pomocy silniejszych dla słabszych; zazwyczaj w ramach niewielkich nieformalnych grup.
2. **Zasada przezorności** – oznacza, że bezpieczeństwo socjalne jednostki nie może być tylko efektem świadczeń ze strony społeczeństwa, ale wynikać powinno także z odpowiedzialności człowieka za przyszłość własną i rodziny.
3. **Zasada solidarności społecznej** – najczęściej rozumiana jako przenoszenie konsekwencji, niekiedy utożsamiana z solidaryzmem społecznym, oznaczającym wyższość wspólnych interesów członków społeczeństwa nad interesami poszczególnych klas lub warstw.

4. **Zasada pomocniczości** – oznacza przyjęcie określonego porządku, w jakim różne instytucje społeczne dostarczają jednostce wsparcia, gdy samodzielnie nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb; w pierwszej kolejności pomoc powinna pochodzić od rodziny, a następnie od społeczności lokalnej, a na końcu od państwa.
5. **Zasada partycypacji** – wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, która poszczególnym ludziom zapewnia możliwość pełnej realizacji swoich ról społecznych, natomiast poszczególnym grupom pozwala zająć równoprawne z innymi miejsce w społeczeństwie.
6. **Zasada samorządności** – stanowi realizację takich wartości, jak wolność i podmiotowość człowieka, a wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, która jednostkom i grupom gwarantuje prawo do aktywnego udziału w istniejących instytucjach społecznych oraz tworzenia nowych instytucji w celu skuteczniejszego zaspokajania potrzeb i realizacji interesów.
7. **Zasada dobra wspólnego** – przejawia się w takich działaniach władz publicznych, które uwzględniają korzyści i interesy wszystkich obywateli i polegają na poszukiwaniu kompromisów tam, gdzie interesy te są sprzeczne.
8. **Zasada wielosektorowości** – polega na równoczesnym funkcjonowaniu publicznych podmiotów polityki społecznej, organizacji pozarządowych i instytucji rynkowych, które dostarczają środków i usług służących zaspokajaniu potrzeb społeczeństwa.

Polityka społeczna, jako przewodnik czy też wskazówka działania oparta na zadeklarowanych wartościach i zasadach, określa i wyjaśnia misję, obejmuje możliwości i cele przedsięwzięć organizacyjnych, wymusza odpowiednie zachowania, nakreślając przydział odpowiedzialności i towarzyszącą temu delegację kompetencji na wszystkie poziomy organizacyjne.

Z wymienionych powyżej zasad wynikają podstawowe cele, które powinny kształtować politykę społeczną w danym środowisku lokalnym. Są to przede wszystkim:

- dążenie do poprawy położenia materialnego i wyrównywanie szans życiowych grup społeczeństwa ekonomicznie i socjalnie najsłabszych;
- prowadzenie bieżących działań osłonowych;
- dostrzeganie z wyprzedzeniem zagrożeń społecznych;
- dorównywanie do standardów unijnych i międzynarodowych.

Polityka społeczna Unii Europejskiej opiera swoje założenia na działaniach związanych z polepszeniem warunków życia, pracy i kształcenia, zapewnieniem powszechności prawa do zatrudnienia i wykształcenia, a wreszcie stworzeniem systemu zabezpieczenia społecznego. Z uwagi na przystąpienie naszego kraju do tej struktury społeczno-gospodarczej jest rzeczą oczywistą i zrozumiałą, że właśnie te wartości i zasady stanowią fundament budowy dokumentu wskazującego lokalne problemy społeczne i metody ich rozwiązywania.

W polityce społecznej terminem „problemy społeczne” oznacza się wszelkiego rodzaju dolegliwości, zakłócenia, niedogodności występujące w życiu zbiorowym. Natomiast określeniem „kwestia społeczna” wyróżnia się wśród nich te, które:

- odznaczają się szczególną dolegliwością dla potencjału osobowego społeczeństwa;
- są następstwem niedostosowania sposobu, w jaki funkcjonuje społeczeństwo, do podstawowych potrzeb indywidualnych i zbiorowych;
- nie są możliwe do rozwiązania siłami pojedynczych grup ludzkich.

W węższym znaczeniu termin „kwestia społeczna” oznacza konkretny problem o szczególnie wysokim stopniu dotkliwości dla życia i współdziałania członków społeczności. W szerszym znaczeniu termin ten oznacza natomiast sprzeczność pomiędzy zasadami obowiązującymi w danym społeczeństwie, formacji ustrojowej czy nawet cywilizacji, a dążeniami jednostek i zbiorowości do godnego życia. Przyjmuje się, że źródła kwestii społecznych tkwią wewnątrz społeczeństwa, w mechanizmach życia zbiorowego i mogą być – jak każdy problem społeczny – ograniczane i rozwiązywane we wszystkich skalach współżycia: od rodziny poprzez środowiska lokalne i zawodowe po skalę ogólnopaństwową czy międzynarodową.

Mechanizmów powstawania problemów społecznych i kwestii społecznych upatrywać należy w funkcjonowaniu społeczeństwa. Są nimi przede wszystkim:

- dezorganizacja społeczeństwa;
- gwałtowna zmiana społeczna;
- opóźnienia kulturowe;
- przemiany gospodarcze wyprzedzające przemiany w sposobie myślenia i działania;
- złe funkcjonowanie instytucji politycznych czy administracyjnych;

- niekompetencja polityków czy urzędników państwowych;
- dysfunkcjonalność instytucji społecznych;
- dominacja grup społecznych, eksploatacja, wyzysk;
- nierówności społeczne, niesprawiedliwość społeczna;
- złe funkcjonowanie instytucji edukacyjnych;
- nieprzystosowanie do pełnienia określonych ról społecznych.

Funkcjonujące w środowisku lokalnym kwestie i problemy społeczne prowadzą do wykluczenia społecznego, czyli sytuacji uniemożliwiającej lub znacznie utrudniającej jednostce lub grupie zgodne z prawem pełnienie ról społecznych, korzystanie z dóbr publicznych i infrastruktury społecznej, gromadzenie zasobów i zdobywanie dochodów w godny sposób. Środkiem umożliwiającym przeciwdziałanie tej sytuacji jest integracja społeczna oparta na zasadach dialogu, wzajemności i równorzędności.

Podjęmowane w tym celu działania wspólnotowe służą budowie społeczeństwa opartego na demokratycznym współuczestnictwie, rządach prawa i poszanowaniu różnorodności kulturowej. W społeczeństwie tym obowiązują i są realizowane podstawowe prawa człowieka i obywatela oraz skutecznie wspomaga się jednostki i grupy w realizacji ich celów życiowych.

Przygotowując dokument programowy, wskazujący kierunki działań samorządu w kształtowaniu i realizacji lokalnej polityki społecznej, nie można nie wspomnieć o wartości podstawowej, która posłużyła autorom za fundament przy jego opracowywaniu. Wartością tą jest zasada wspierania rodziny jako najważniejszej komórki społecznej. Jest ona głównym przesłaniem niniejszego dokumentu, gdyż od wspierania siły rodziny należy rozpoczynać każdy rodzaj oferowanej pomocy.

1.2. Struktura dokumentu

Strategie rozwiązywania problemów społecznych to względnie trwałe wzory interwencji społecznych podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk), występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są

negatywnie. Mówiąc o gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, należy mieć na myśli w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji pomocy społecznej (i pokrewnych), prowadzone na terenie gminy, podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb przez wybrane kategorie osób i rodzin, mieszkańców gminy.

W oparciu o uzyskane informacje i materiały został przygotowany dokument, który pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej oraz wskaże obszary, które w najbliższym czasie powinny stać się przedmiotem szczególnej troski władz lokalnych. Metodyka opracowania dokumentu pozwoliła zaangażować środowisko lokalne w budowę strategii na najważniejszych etapach, od diagnozy do wdrożenia i realizacji.

Perspektywa czasowa obowiązywania niniejszego dokumentu została skomunikowana z głównymi dokumentami strategicznymi wpływającymi na rozwiązywanie lokalnych problemów, tj. Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia (Narodowa Strategia Spójności) oraz Narodową Strategią Integracji Społecznej, wyznaczającymi działania i stwarzającymi możliwość ubiegania się o środki zewnętrzne do 2013 roku.

Pracę nad Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Strzegowo oparto na analizie danych dotyczących gminy i jej mieszkańców, w tym danych statystycznych, dokumentów funkcjonujących w ramach gminnych instytucji i przede wszystkim danych Urzędu Gminy dotyczących problemów społecznych mieszkańców. Materiałem bazowym do oceny aktualnych mocnych stron funkcjonowania gminy oraz określenia zewnętrznych zagrożeń stał się Plan Rozwoju Gminy Strzegowo oraz Strategia Rozwoju Gminy Strzegowo.

Przyjęto następujący etapowy schemat budowania strategii gminnej :

1. ANALIZA STANU AKTUALNEGO

Podstawą diagnozy stanu obecnego była analiza sytuacji (SWOT) tzn. identyfikacja słabych i mocnych stron obecnego sposobu rozwiązywania problemów społecznych oraz identyfikacja problemów grup osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, analiza zasobów oraz prowadząca do określenia szans i zagrożeń w otoczeniu – analiza trendów przyszłości.

2. Określenie CELÓW GŁÓWNYCH (STRATEGICZNYCH)

Podstawą etapu prac związanych z określaniem sfery celów były wskazania ustawodawcy zawarte w tematycznie powiązanych aktach prawnych oraz europejskie programy systemowe służące rozwojowi społecznemu i zapobieganiu występowaniu problemów lub ich rozwiązywaniu.

3. Sformułowanie CELÓW OPERACYJNYCH (SZCZEGÓŁOWYCH)

Wyznacznikiem ustalenia kolejności celów szczegółowych w celach głównych, stał się rozmiar problemów poszczególnych grup osób zagrożonych wystąpieniem problemów społecznych ze skutkiem wykluczenia społecznego.

4. Wypracowanie konkretnych ZADAŃ (PROJEKTÓW)

Głównym zadaniem w trakcie budowania strategii było wyznaczenie kierunków polityki społecznej i wynikających z niej konkretnych działań prowadzonych w gminie Strzegowo w odniesieniu do grup osób zagrożonych wykluczeniem społecznym do roku 2015.

Wyznaczone cele strategiczne zmierzają do tworzenia warunków do integracji społecznej oraz pomocy osobom z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Określono je w oparciu o :

- analizę gminnego planu rozwoju społeczno - gospodarczego,

- identyfikację obecnych problemów,
- przewidywaną i pożądaną wizję przyszłości,
- uwzględnienie priorytetów i kierunków działań zawartych w polskich strategiach na różnych poziomach oraz w dokumentach Unii Europejskiej.

STRATEGIA jest również zgodna i powiązana z następującymi dokumentami:

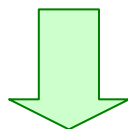
- Narodowa Strategia Integracji Społecznej
- Strategia Województwa w zakresie polityki społecznej
- Strategia Rozwoju Powiatu Mławskiego
- Strategia Rozwoju Gminy Strzegowo
- Planu Rozwoju Gminy Strzegowo

Opracowana STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH składa się z trzech podstawowych części.

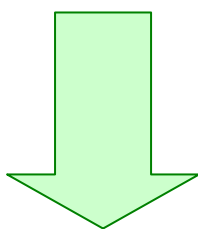
- I. W pierwszej części dokonano ogólnej charakterystyki Gminy Strzegowo (położenie gminy, powierzchnia, struktura demograficzna, edukacja na terenie gminy, gospodarka, funkcjonowanie instytucjonalne i inne).
- II. W części drugiej dokonano analizy problemów społecznych występujących na terenie gminy. Opisano w niej kwestie szczególnie ważne dla mieszkańców.
- III. Część trzecia zawiera wyznaczony, w wyniku analizy procesów społecznych i ich dynamiki, główny cel strategiczny oraz cele operacyjne i konkretne zadania dla gminy w związku z przeciwdziałaniem problemom społecznym.

MODEL PROCESU TWORZENIA STRATEGII

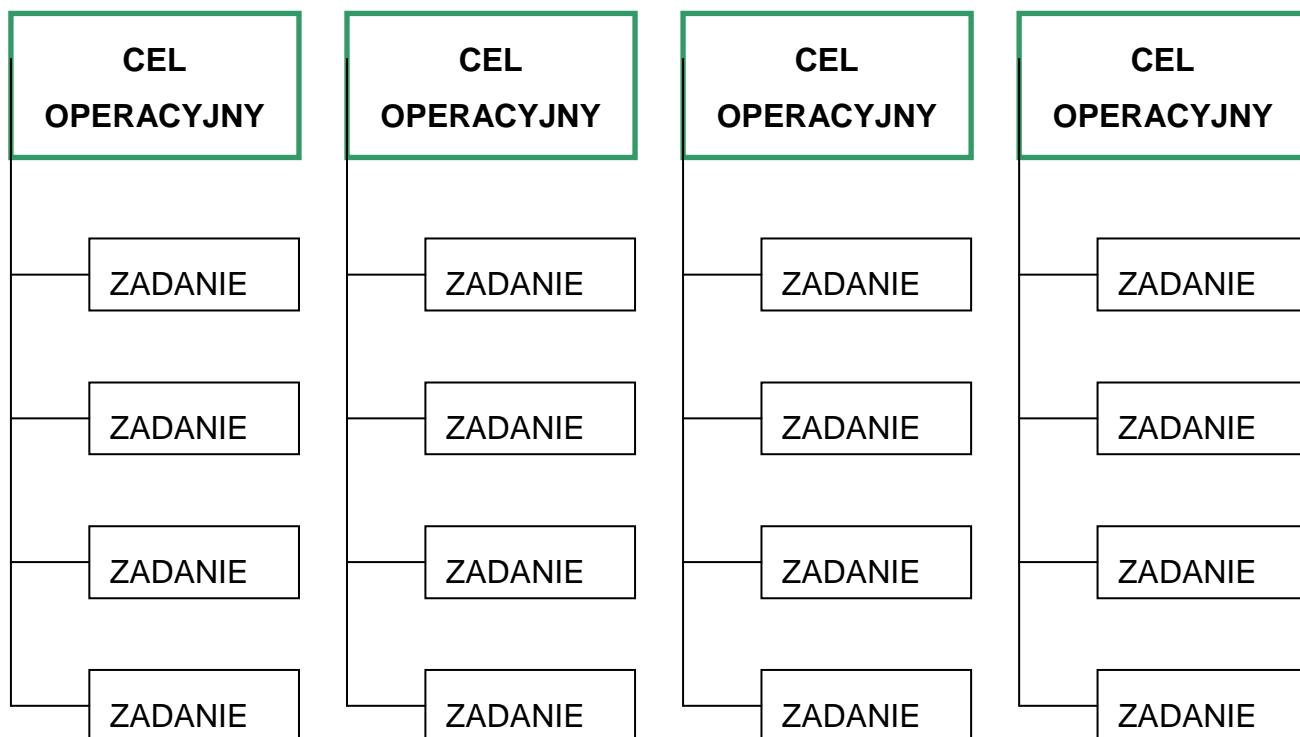
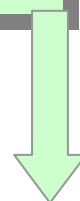
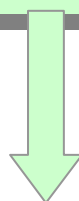
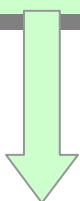
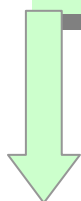
OPIS STANU AKTUALNEGO

ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

CEL STRATEGICZNY

1.3. Przesłanki wynikające z dokumentów strategicznych

Konstruując strategię integracji i rozwiązywania problemów społecznych gminy, należy pamiętać, że nie jest to jedyny dokument w obszarze polityki społecznej, którego skutki będą dotyczyły jej mieszkańców. Krytyczna analiza dokumentów programowych powstających na poziomie kraju, województwa czy powiatu pozwala na skuteczniejsze programowanie działań na poziomie lokalnym w taki sposób, by nie powielać pewnych działań, ale wpisywać się własnymi propozycjami programowymi w już funkcjonującą rzeczywistość formalnoprawną.

1.3.1. Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 (Narodowa Strategia Spójności 2007-2013)

Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Europejskiej ustanawiającym przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności Rada Europejska na poziomie Wspólnoty przygotowała strategiczne wytyczne w sprawie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, określające indykatywne ramy interwencji funduszy, z uwzględnieniem innych polityk Wspólnoty.

„Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia na lata 2007-2013 wspierające wzrost gospodarczy i zatrudnienie” określają działania o charakterze rozwojowym, jakie Rząd polski zamierza podjąć w latach 2007-2013 w zakresie promowania trwałego wzrostu gospodarczego, wzrostu konkurencyjności oraz wzrostu zatrudnienia. NSRO służą jednocześnie zapewnieniu skutecznej pomocy na rzecz regionów i grup społecznie zmarginalizowanych oraz pomocy w restrukturyzacji sektorów i regionów problemowych.

Zakładanym efektem strategii proponowanej w NSRO jest znaczące podniesienie jakości życia mieszkańców Polski i zbliżenie poziomu rozwoju do obecnie najbiedniejszych starych państw członkowskich, a w dłuższej perspektywie poziomu zbliżonego do średniej europejskiej.

Cel strategiczny osiągnąć będzie poprzez realizację horyzontalnych celów szczegółowych, co oznacza, że wszystkie programy, działania i projekty podejmowane w ramach NSRO realizują je jednocześnie aczkolwiek w różnym zakresie. Celami horyzontalnymi NSRO są m.in.:

- Poprawa jakości funkcjonowania instytucji publicznych oraz rozbudowa mechanizmów partnerstwa.

- Poprawa jakości kapitału ludzkiego i zwiększenie spójności społecznej.
- Budowa i modernizacja infrastruktury technicznej i społecznej mającej podstawowe znaczenie dla wzrostu konkurencyjności Polski.
- Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich.

1.3.2. Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Cele polityki integracji społecznej w Polsce wynikają przede wszystkim z priorytetów określonych w przyjętej w czerwcu 2004 r. Narodowej Strategii Integracji Społecznej. Wynikają również z założeń w zakresie zwalczania ubóstwa i wykluczenia społecznego przyjętych w grudniu 2000 r. przez Radę Europejską w Nicei. Polska w pełni zaakceptowała ich zasadność, co zostało oficjalnie potwierdzone poprzez przyjęcie w grudniu 2003 r. Wspólnego Memorandum Polski i Unii Europejskiej o Integracji Społecznej (Joint Inclusion Memorandum).

Priorytety Narodowej Strategii Integracji Społecznej stworzone zostały z perspektywą ich realizacji do 2010 roku. Krajowy Plan Działania uwzględnia te priorytety, których realizacja jest szczególnie pilna. Wynikają one także z przedstawionej analizy sytuacji ekonomiczno-społecznej ilustrującej podstawowe przyczyny ubóstwa i zagrożenia wykluczeniem społecznym.

Priorytety zawarte w NSIS w zakresie realizacji **prawa do edukacji** są następujące:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym;
- poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim;
- upowszechnienie kształcenia na poziomie wyższym i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy;
- rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci;
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego.

W zakresie realizacji **prawa do zabezpieczenia socjalnego**:

- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego, którego poziom jest obecnie nieakceptowany i wymaga podjęcia zdecydowanych działań;

- ograniczenie tendencji wzrostowych rozwarstwienia dochodowego, tak aby różnice te nie odbiegały od przeciętnego poziomu w krajach UE.

Bezrobocie jest jedną z form wykluczenia społecznego silnie powiązaną z innymi jego przejawami, np. ubóstwem, w warunkach niskiej skuteczności systemu zabezpieczenia socjalnego dla osób bezrobotnych i ich rodzin. Dlatego też w Narodowej Strategii Integracji Społecznej cztery z dwudziestu priorytetów odnoszą się do sfery działań dotyczących realizacji **prawa do pracy**:

- ograniczenie bezrobocia długookresowego;
- zmniejszenie bezrobocia młodzieży;
- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród niepełnosprawnych;
- zwiększanie liczby uczestników aktywnej polityki rynku pracy.

W zakresie realizacji **prawa do ochrony zdrowia**:

- wydłużenie przeciętnego trwania życia w sprawności;
- upowszechnienie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- zwiększenie zakresu objęcia kobiet i dzieci programami zdrowia publicznego.

W zakresie realizacji **innych praw społecznych**:

- zwiększenie dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością;
- zapewnienie lepszego dostępu do pracowników socjalnych;
- rozwinięcie pomocy środowiskowej i zwiększenie liczby osób objętych jej usługami;
- zwiększenie zaangażowania obywateli w działalność społeczną;
- realizacja Narodowej Strategii Integracji Społecznej przez samorzady terytorialne;
- zwiększenie dostępu do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

1.3.3. Krajowy Plan Działania na Rzecz Integracji Społecznej

Krajowy Plan Działania na rzecz Integracji Społecznej to program poprawy dostępu do praw społecznych i zwiększania poziomu ich realizacji. Jest to również zasadniczy instrument osiągnięcia integracji społecznej w europejskim modelu społecznym. Realizacja praw społecznych wymaga oczywiście poniesienia określonych kosztów, tak samo jak realizacja wszystkich innych kategorii praw człowieka zawartych w prawie międzynarodowym i krajowym. Należy więc zapewnić w sposób trwały zasoby finansowe, kadrowe, lokalowe, rzeczowe i inne instytucjom odpowiedzialnym za realizację tych praw.

Prawa społeczne powinny mieć obecnie priorytet w wydatkach publicznych. Ich realizacja znacznie się pogorszyła w ostatnich latach, a więc zmniejsza się poziom integracji społecznej i zwiększa się skala i zasięg procesów wykluczenia społecznego. W Krajowym Planie Działań na rzecz Integracji Społecznej za najważniejsze uznano:

- działania edukacyjne, socjalne i zdrowotne zapobiegające wykluczeniu oraz wspierające grupy zagrożone;
- budowę systemu bezpieczeństwa socjalnego i przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu;
- realizację prawa do pracy dla każdego, w tym szczególnie dla grup defaworyzowanych na rynku pracy poprzez odpowiednią politykę makroekonomiczną i politykę zatrudnienia;
- rozwój systemu instytucjonalnego z jasnym podziałem odpowiedzialności instytucji rządowych i samorządowych, otwierającego przestrzeń dla aktywności obywatelskiej i upodmiotowienia osób korzystających z usług społecznych, świadczonych zarówno przez państwo, jak i przez organizacje pozarządowe.

Na poziomie operacyjnym ważne jest, że polska polityka integracji społecznej musi być realizowana **we współpracy z szeroko rozumianymi partnerami społecznymi**. Szczególnie chodzi tu o związki zawodowe i związki pracodawców, organizacje pozarządowe, samorządy lokalne oraz odpowiednie charytatywne instytucje kościołów i związków wyznaniowych. Niezależnie od osiągniętego poziomu zamożności oraz stanu koniunktury gospodarczej państwo nie jest w stanie zrealizować celów tej polityki bez partnerstwa z innymi instytucjami.

W tym kontekście ustalono następujące priorytety na najbliższe dwa lata:

- zaangażowanie obywateli w działalność społeczną, głównie poprzez zwiększenie ich uczestnictwa w działalności organizacji pozarządowych i innych formach pracy społecznej oraz samopomocy;
- wzrost liczby samorządów, które z pełną wrażliwością i zaangażowaniem podejmą się tworzenia lokalnych strategii przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, a następnie zrealizują ich założenia.

1.3.4. Strategia Wojewódzka w Zakresie Polityki Społecznej dla Województwa Mazowieckiego na lata 2005-2013

Ze względu na swój dalekosiężny charakter strategia budowana na poziomie lokalnym musi uwzględniać i brać pod uwagę przesłanki zawarte w dokumentach strategicznych podmiotów, z którymi gmina współpracuje na zasadzie partnerstwa. Jednym z nich jest samorząd województwa mazowieckiego. Strategia Wojewódzka w Zakresie Polityki Społecznej pozwala zaplanować działania województwa w taki sposób, aby przeciwdziałać najistotniejszym zagrożeniom społecznym przy aktywnym udziale samorządów lokalnych i organizacji pozarządowych. Zagrożenia takie, jak negatywne skutki ubóstwa i zjawisko wykluczenia społecznego, to wyzwania nie tylko dla Mazowsza, ale również dla społeczeństwa współczesnej Europy.

Rozwiązywanie problemów społecznych to nie tylko zadanie samorządu województwa. To przede wszystkim organizowanie wsparcia i pomocy osobom potrzebującym w miejscu ich zamieszkania, a więc przy udziale jednostek organizacyjnych samorządów lokalnych. Województwo poprzez działalność Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej pełni rolę wspierającą, aktywizującą, koordynującą i inicjującą nowe rozwiązania, zmierzające tym samym do wyrównywania poziomu życia mieszkańców Mazowsza. Strategia określa główne działania samorządu województwa zgodnie z przypisanymi województwu zadaniami z zakresu pomocy społecznej.

Podstawowym dokumentem, w oparciu o który rozpoczęto prace przy budowie Strategii Wojewódzkiej w Zakresie Polityki Społecznej dla Województwa Mazowieckiego na lata 2005-2013, była Diagnoza Społeczna Mazowsza. Poza danymi uzyskanymi z diagnozy do strategii wykorzystano również materiały

Głównego Urzędu Statystycznego, Wojewódzkiego Urzędu Pracy, Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Wojewódzkiego, Urzędu Statystycznego w Warszawie oraz urzędów powiatowych i gminnych.

Misją samorządu województwa mazowieckiego, realizowaną w ramach strategii wojewódzkiej polityki społecznej Mazowsza na lata 2005-2013, jest **osiągnięcie odczuwalnych społecznie, pozytywnych efektów w zakresie priorytetowych obszarów polityki społecznej, jakie stanowią: ubóstwo, uzależnienia, starość, bezrobocie, niepełnosprawność**. W związku z tym wytyczono cele strategiczne oraz operacyjne dla każdego z tych obszarów.

OBSZAR A – UBÓSTWO

1. Podejmowanie selektywnych działań na rzecz osób i rodzin znajdujących się w stanie ubóstwa, ze szczególnym uwzględnieniem przedsięwzięć ograniczających skutki życia w biedzie.
 - Rozwijanie działań na rzecz poprawy sytuacji bytowej osób i rodzin żyjących w biedzie.
 - Podnoszenie aktywności społeczno-zawodowej osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym w celu zahamowania zjawiska marginalizacji.
 - Aktywizowanie środowiska lokalnego w zakresie inicjowania i promowania wspólnotowych i samopomocowych form wspierania rodziny.
 - Podejmowanie działań na rzecz wspierania rodzin z dziećmi oraz zapobieganie patologiom w rodzinie.
 - Rozwój kadry pomocy społecznej i jakości pracy socjalnej.
2. Tworzenie mechanizmów wychodzenia z bezdomności i zapobiegających przechodzeniu osób ubogich w stan bezdomności.
 - Zapewnienie osobom bezdomnym zaspokajania elementarnych potrzeb egzystencjalnych, umożliwiających im pełnienie użytecznych społecznie ról i funkcji zawodowych.
 - Wspieranie i promocja modelowych, innowacyjnych rozwiązań w zakresie zapobiegania bezdomności, przeciwdziałania jego skutkom, tworzenia szans i warunków wyjścia z bezdomności.

OBSZAR B – UZALEŻNIENIA

1. Zahamowanie wzrostu spożycia alkoholu, promocja zdrowego stylu życia, rozwijanie postaw sprzyjających tym zachowaniom.
 - Zmniejszenie ilości spożywanego alkoholu.
 - Edukacja społeczeństwa w zakresie konsekwencji nadużywania alkoholu i metod zapobiegania oraz ograniczania negatywnych skutków takich zachowań.
 - Zmniejszenie udziału osób nietrzeźwych w naruszaniu prawa i porządku publicznego.
 - Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i agresji rówieśniczej.
 - Koordynacja i wspieranie działań administracji publicznej, organizacji pozarządowych oraz przedstawicieli różnych środowisk zawodowych i lokalnych w obszarach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

2. Ograniczenie używania i dostępności do narkotyków i innych środków psychoaktywnych oraz związanych z tym problemów.
 - Zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnych w zapobieganie używania i ograniczania dostępności do środków psychoaktywnych.
 - Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat zagrożeń i problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych, mechanizmów powstawania uzależnienia i możliwości zapobiegania zjawisku.
 - Zwiększenie liczby kompetentnych realizatorów programów profilaktycznych.
 - Rozwój specjalistycznych placówek i programów w zakresie leczenia, rehabilitacji i ograniczania szkód zdrowotnych.

OBSZAR C – STAROŚĆ

1. Podniesienie jakości życia osób starszych, zaspokajanie ich potrzeb poprzez wspólne i skoordynowane działania podmiotów mających wpływ na realizację regionalnej polityki społecznej.

- Podniesienie poziomu i rozwój usług instytucji opieki całodobowej i usług dla osób starych, świadczonych w miejscu zamieszkania.
- Poniesienie jakości życia osób starych poprzez zwiększenie dostępności do oferty pomocowej i możliwych form aktywności.
- Ograniczenie procesu marginalizacji problemów ludzi starych, zmniejszenie rozmiarów zjawiska społecznego wykluczenia.
- Koordynacja i wspieranie działań administracji publicznej, organizacji pozarządowych, środowisk lokalnych w zakresie tworzenia perspektywicznego programu zaspokajania potrzeb ludzi starych.

OBSZAR D – BEZROBOCIE

1. Rozwijanie aktywnej polityki rynku pracy w zakresie działań objętych pomocą społeczną, wspieranej przez realizację sektorowych i regionalnych programów.
 - Podniesienie wiedzy i świadomości dotyczącej rynku pracy poprzez wzmocnienie dialogu społecznego i partnerstwa na rynku pracy.
 - Łagodzenie społecznych skutków długotrwałego bezrobocia i przeciwdziałanie dyskryminacji na rynku pracy.
 - Podniesienie poziomu aktywizacji społeczno-zawodowej osób bezrobotnych świadczeniobiorców pomocy społecznej.

OBSZAR E – NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

1. Wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałanie ich wykluczeniu społecznemu.
 - Wspieranie przemian świadomości społecznej odnośnie problematyki osób niepełnosprawnych.
 - Zwiększenie dostępu do leczenia, opieki i rehabilitacji medycznej.
 - Zwiększenie dostępu do dóbr i usług umożliwiających rehabilitację społeczną, pełne uczestnictwo w życiu społecznym, kulturalnym, artystycznym, sportowym, rekreacji i turystyce.
 - Zwiększenie aktywności podmiotów i organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych.
 - Wyrównywanie różnic w podregionach społeczno-gospodarczych województwa mazowieckiego.

2. CHARAKTERYSTYKA GMINY

2.1. Podstawowe informacje o gminie

Gmina Strzegowo położona jest w województwie mazowieckim, powiecie mławskim, w dorzeczu rzeki Wkry na terenach makroregionu Niziny

Północnomazowieckiej, we wschodniej części równiny Raciąskiej i w obrębie południowej części Wzniesień Mławskich, 100 km na północ od Warszawy, przy trasie nr.7 Warszawa- Gdańsk.

Gmina Strzegowo graniczy od północy z gminami Wiśniewo i Stupsk, ze wschodu z gminami Regimin i Ciechanów, z południa gminami Głinojeck i Raciąż oraz z zachodu z gminami Radzanów i Szreńsk.

Powierzchnia gminy w jej granicach wynosi 214 km² i jest największą powierzchniowo gminą powiatu mławskiego, zajmuje ok. 1/5 powiatu.

W gminie zamieszkuje 8 159 osób (tj. ok. 12% ludności powiatu) w 61 miejscowościach, tworzących 42 sołectwa do których należą: Adamowo, Augustowo, Breginie, Budy Mdzewskie, Budy Sułkowskie, Budy Wolińskie, Chadzyny Krusze, Chadzyny Kuski, Czarnocin, Czarnocinek, Dalnia, Dabrowa, Drogiszka, Gielczyn, Giżyn, Giżynek, Grabienice, Ignacewo, Józefowo, Konotopa, Kontrewers, Kowalewko, Kuskowo, Łebki, Marysinek, Mączewo, Mdzewko, Mdzewo, Niedzbórz, Pokrytki, Prusocin, Rudowo, Rydzyn Szlachecki, Rydzyn Włociański, Strzegowo, Sułkowo Borowe, Sułkowo Polne, Syberia, Unierzyż, Unikowo, Wola Kanigowska, Zabiele.

Gmina ma charakter typowo rolniczy. Użytki rolne zajmują 74% powierzchni. Grunty orne dobre i średnio jakościowo zaliczane do kl. II-IV stanowią ok. 35% ogółu gruntów rolnych (średnio w powiecie mławskim ok 40%). w układzie przestrzennym najkorzystniejsza dla rolnictwa struktura gruntów ornych (ponad 50% kl. III-IV) występuje we wschodniej części gminy. Struktura użytków zielonych wg klas bonitacyjnych odznacza się przewagą łąk i pastwisk słabych jakościowo ok 57% kl. V-VI z. Tereny lasów i zadrzewień zajmują 4913 ha, co stanowi 23% powierzchni gminy. Lasy prywatne obejmują rozdrobnione zalesienia oraz fragmenty większych kompleksów, w sąsiedztwie których występują najuboższe kompleksy glebowe. Większe zwarte powierzchnie leśne występują w środkowej i południowo- wschodniej części gminy. Dominującym typem siedliskowym jest bór mieszany dębowo-sosnowy, bór sosnowy oraz las mieszany dębowo- grabowo- lipowy.

Na terenie gminy znajduje się 1 683 gospodarstw o średniej wielkości ok 10,38ha.

W gminie funkcjonuje 389 podmiotów gospodarczych, z których przeważająca większość zajmuje się handlem artykułami spożywczymi, przemysłowym, rolnymi oraz usługami z zakresu rolnictwa, transportu, budownictwa. Wszystkie podmioty należą do sektora prywatnego.

W gminie Strzegowo funkcjonują następujące placówki oświatowo-wychowawcze:

- Samorządowe Przedszkole w Strzegowie
- Szkoła Podstawowa w Strzegowie
- Szkoła Podstawowa w Niedzborzu
- Szkoła Podstawowa w Dąbrowie
- Szkoła Podstawowa w Unierzyżu
- Gimnazjum w Strzegowie
- Gimnazjum w Niedzborzu
- Liceum Ogólnokształcące w Strzegowie.

Do wymienionych szkół w obecnym roku szkolnym 2007-2008 uczęszcza 1186 osób.

Atrakcyjność turystyczna gminy to przede wszystkim wartości przyrodniczo-krajobrazowe obszar chronionego krajobrazu, dolina rzeki Wkry i parki podworskie. W niektórych miejscowościach gminy zachowało się sporo obiektów zabytkowych z przełomu XIX i XX w. tj. Niedzbórz (miejscowość, która w 1503 r. miała prawa miejskie) – kościół wiek XIX, w Drogiszce- kościół wiek XVII, w Unierzyżu-grodzisko wiek XIX, Strzegowo- kościół z wieku XVIII. Obszary z walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi stanowią szanse aktywizacji gospodarczej tych obszarów. Tereny te są dotychczas w niewielkim stopniu wykorzystane, przede wszystkim ze względu na brak ich odpowiedniego zagospodarowania oraz wyposażenia w infrastrukturę odpowiedniego standardu.

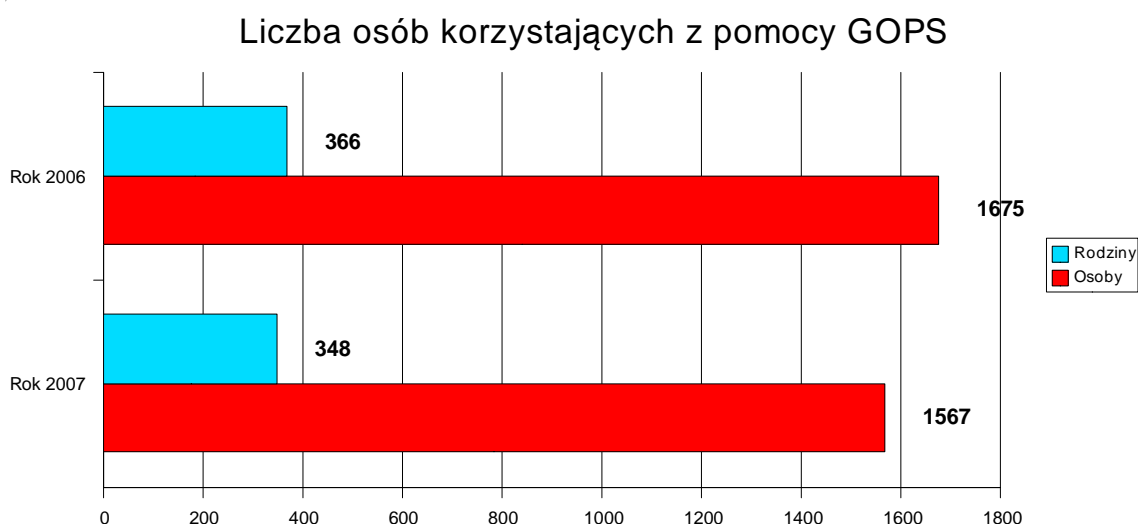
W obszarze Gminy Strzegowo działa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej z siedzibą w Strzegowie. Działając na mocy Ustawy o pomocy społecznej,

szczególnie art. 17. Realizuje on w imieniu gminy określone obowiązkowe zadania samorządu terytorialnego w tym m. In:

- udziela schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- przyznaje i wypłaca zasiłki okresowe oraz celowe,
- prowadzi i zapewnia miejsca w placówkach opiekuńczo – wychowawczych,
- tworzy gminny system profilaktyki i opieki nad dzieckiem oraz rodziną,
- organizuje lub umożliwia dożywiania dzieci,
- sprawianie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
- kieruje do domu pomocy społecznej i ponosi koszty za pobyt mieszkańca gminy w tym domu.

Jednym z najważniejszych zadań wypełnianych przez GOPS jest praca socjalna, czyli działalność pracowników socjalnych mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie. Poprzez indywidualne wspieranie, pomoc w tworzeniu warunków klienci GOPS w Strzegowie odzyskują zdolność efektywnego pełnienia swoich odpowiednich ról społecznych.

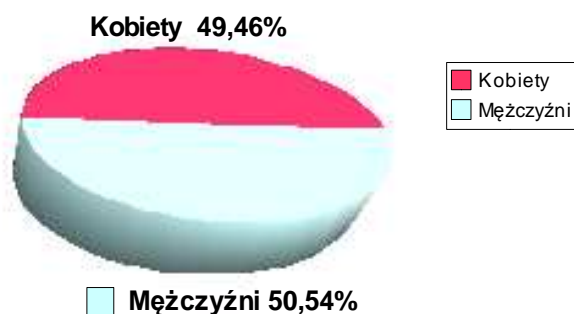
W ostatnich latach średnia liczba mieszkańców gminy korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wynosiła 1600 osób w skali roku.

2.2. Demografia

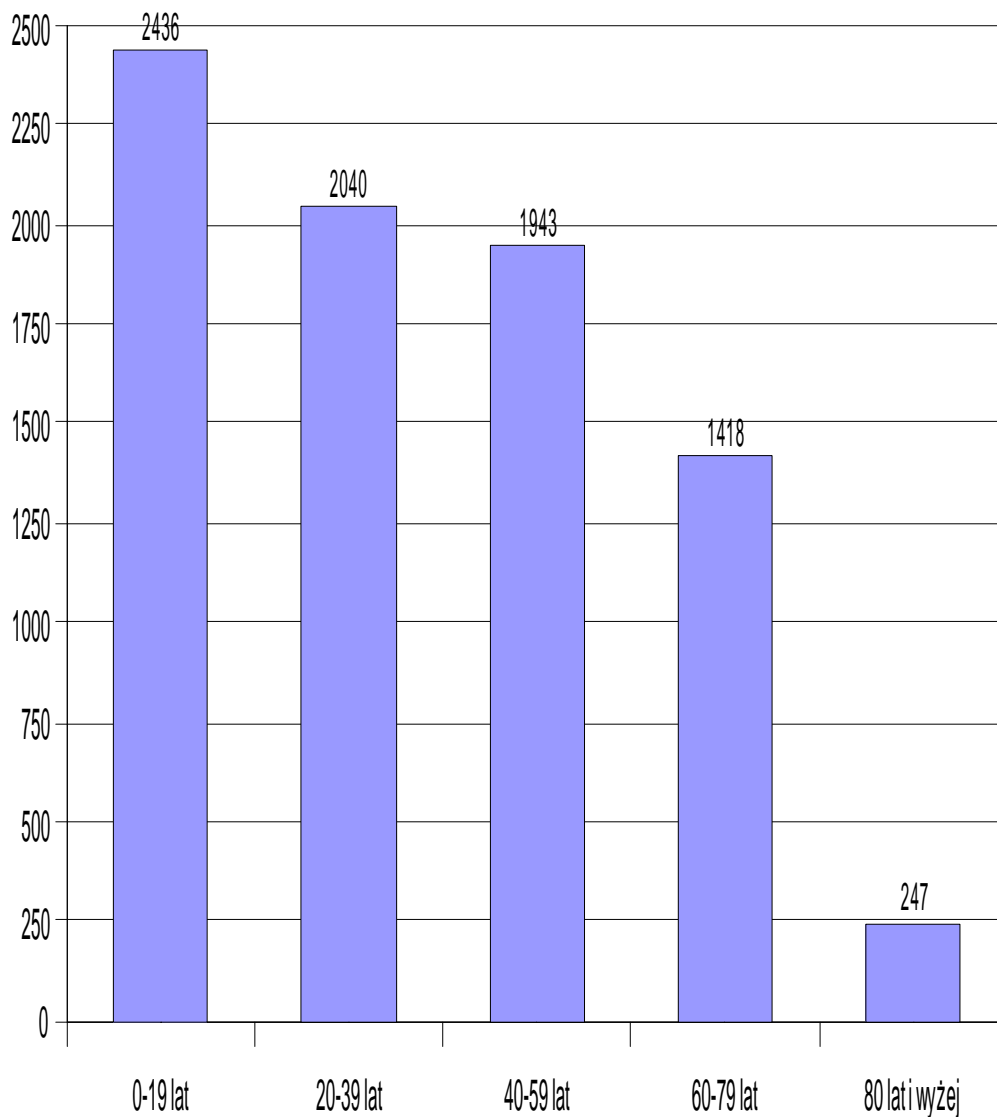
Charakterystyczną cechą gminy jest znaczny potencjał demograficzny ze zróżnicowaną przestrzennie koncentracją ludności w poszczególnych 61 miejscowościach. Według danych z NSPL i M (Narodowy spis powszechny ludności) w 2002 roku gmina liczyła 8084 osoby. Pod względem wielkości zaludnienia gmina jest największa w powiecie mławskim. Wskaźnik gęstości zaludnienia- 39 osób/km² jest niższy od średniego dla terenów wiejskich powiatu mławskiego (40 osoby/ km²)

Ludność gminy

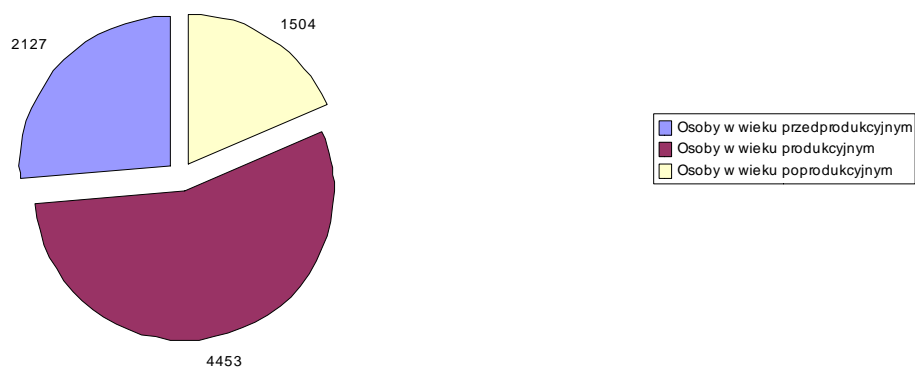
Struktura wiekowa w gminie zbliżona jest do struktury na terenach powiatu mławskiego. Struktura ludności wg wieku mająca reperkusje na kształtowanie struktur społeczno- ekonomicznych przedstawia się następująco: Dane urzędu gminy w Strzegowie

Struktura wg wieku

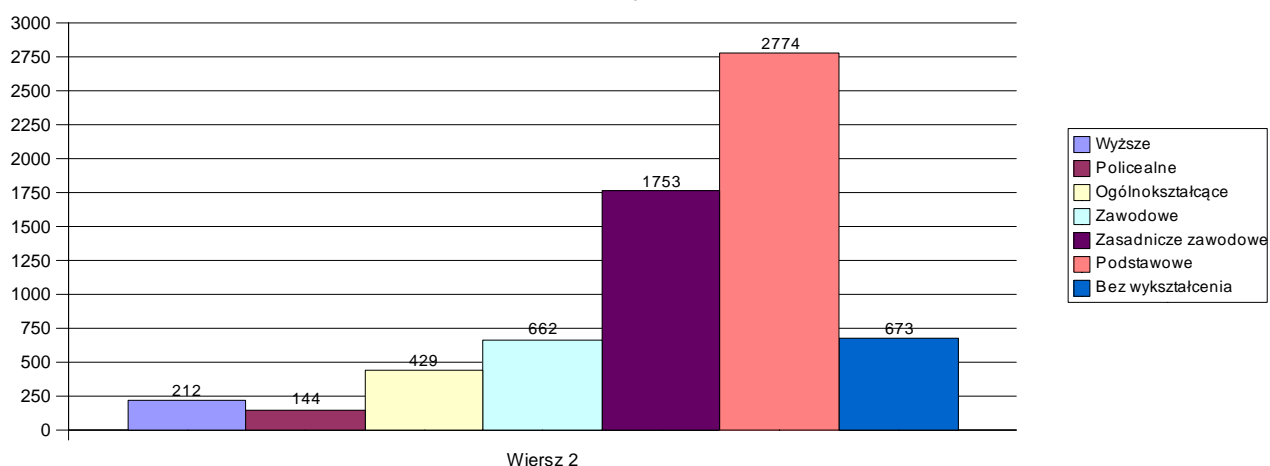
Struktura ludności wskazuje na postępujący proces starzenia się mieszkańców gminy, gdzie przekracza 17,8% przy średniej w województwie 16,7% i w kraju 14,7%.

Struktura wiekowa mieszkańców gminy Strzegowo

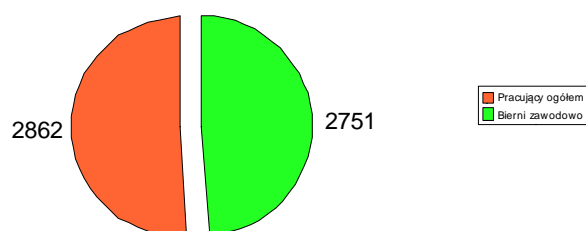
Ruch naturalny w gminie charakteryzuje się podobnym zjawiskiem jak na terenach powiatu mławskiego, tj. spadkiem poziomu przyrostu naturalnego. W ostatnim dziesięcioleciu nastąpił spadek przyrostu naturalnego z 6,3 do – 0,4 na 1000 mieszkańców. Zjawiska te związane są jednak z ogólnopolską tendencją (zmiana modelu rodziny, preferowana zawężona struktura 2+1 lub 2+2, rodzice i jedno, dwoje dzieci) Zakłada się dalszy niewielki spadek populacji i zatrzymanie tego procesu na początku 2010 roku, kiedy zostaną w miarę utworzone stabilne i solidne podstawy jakościowe życia i pracy. Warunki te spowodują zatrzymanie ludności, zwłaszcza młodego pokolenia na miejscu, a nawet mogą spowodować powrót mieszkańców, którzy wyjechali w poszukiwaniu pracy, gdyż zostaną stworzone konkurencyjne warunki życia i prowadzenia działalności gospodarczej.

Struktura wykształcenia

Na ogólną liczbę 6647 (w wieku 19 lat i mniej do 65 lat i więcej) posiada wykształcenie wyższe – 212 osób, policealne – 144 osoby, ogólnokształcące – 429 osoby, zawodowe- 662 osoby, zasadnicze zawodowe- 1753 osoby, podstawowe ukończone- 2774 osoby, podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego – 673 osoby.

Aktywność ekonomiczna

Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej przedstawia się następująco: Pracujący ogółem- 2862 osoby (w tym 1679 mężczyzn i 1183 kobiety), bierni zawodowo- 2751 osób (w tym mężczyźni 1097 i kobiety 1654), współczynnik aktywności zawodowej 56,7% (w tym mężczyźni 65,4% dla kobiet 48,1%), wskaźnik zatrudnienia 45,1% (w tym mężczyźni 53,0%, kobiety 37,1%).

3. ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

System pomocy społecznej jako jeden z elementów zabezpieczenia społecznego polityki społecznej państwa ma za zadanie wspieranie osób i rodzin, które z przyczyn obiektywnych nie są w stanie zaspokoić swoich elementarnych potrzeb życiowych. Według ustawy o pomocy społecznej pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości (art. 2. 1).

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 3. 1). Ustawa o pomocy społecznej stwierdza, że udziela się pomocy osobom i rodzinom w szczególności z powodu: 1) ubóstwa; 2) sieroctwa; 3) bezdomności; 4) bezrobocia; 5) niepełnosprawności; 6) długotrwałej lub ciężkiej choroby; 7) przemocy w rodzinie; 8) potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności; 9) bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych; 10) braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze; 11) trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy; 12) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego; 13) alkoholizmu lub narkomanii; 14) zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej; 15) klęski żywiołowej lub ekologicznej.

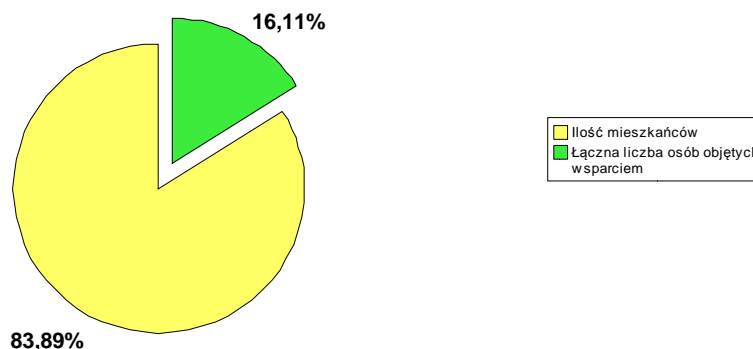
Za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Strzegowo odpowiedzialny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Do jego obowiązków należy:

- prowadzenie diagnostyki jednostkowej i środowiskowej;
- bezpośrednie i pośrednie udzielanie świadczeń (w tym organizowanie opieki i usług domowych);
- współpraca z organizacjami i instytucjami, a zwłaszcza z samorządem lokalnym;
- aktywizowanie środowiska lokalnego.

Liczba osób korzystających z pomocy GOPS w Strzegowie w roku 2007 zmniejszyła się w porównaniu do lat poprzednich. Obecnie stanowią oni

16,11% populacji mieszkańców gminy [w roku 2006 było to 20 %]. Ma to prawdopodobnie związek ze zmieniającą się wysokością środków finansowych przeznaczonych na realizację różnorodnych zadań z zakresu pomocy społecznej, a to z kolei spowodowane jest zmianą przepisów i ustawy o pomocy społecznej

Procentowy rozkład wsparcia mieszkańców w 2007 roku

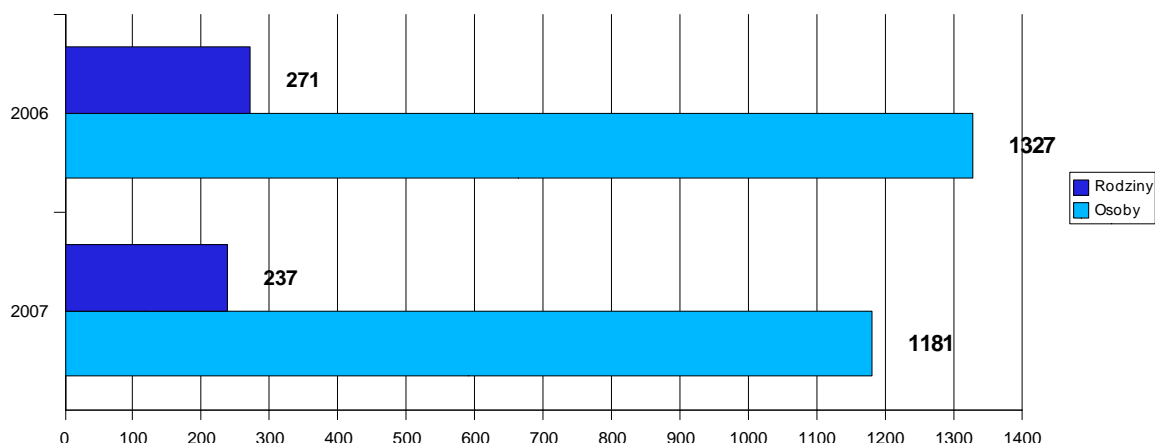

Z przeprowadzonej analizy wynika iż najczęstszą przyczyną udzielania pomocy finansowej mieszkańcom przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest bezrobocie. W głównej mierze objęte opieką społeczną są właśnie osoby i rodziny, których bezrobocie doprowadziło początkowo do obniżenia standardu życia , a w efekcie końcowym do ubóstwa.

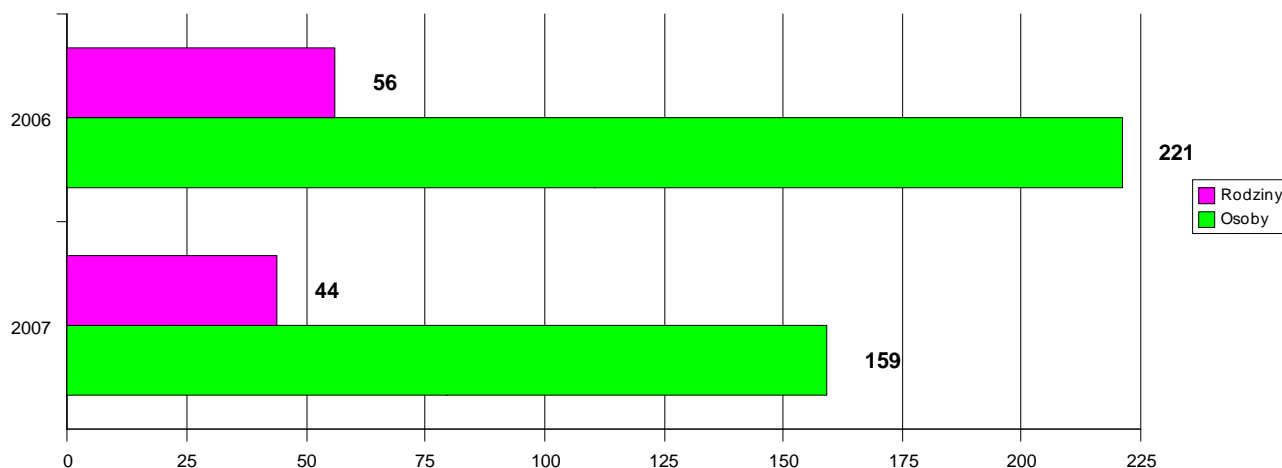
Kolejnym co do wielkości problemem będącym przyczyną korzystania z pomocy społecznej jest niepełnosprawność.

Łączną ilość osób objętych w latach 2006 oraz 2007 pomocą GOPS z powodu niepełnosprawności pokazuje poniższy wykres.

Liczba osób objętych wsparciem GOPS z tytułu bezrobocia

Liczba osób objętych wsparciem ze względu na występującą niepełnosprawność

Kolejną dużą grupą osób korzystających z pomocy stanowią osoby nie radzące sobie w sprawach opiekuńczo - wychowawczych. Najczęściej problem ten dotyczy członków rodzin wielodzietnych, w których rodzice pozostają bez pracy. Problem bezradności życiowej wymagającej intensywnej wspierającej pracy socjalnej dotyczy także rodzin niepełnych oraz dotkniętych różnego rodzaju patologią życia rodzinnego i społecznego.

Rodzina niepełna w rozumieniu pracy socjalnej to nie tylko samotne macierzyństwo czy ojcostwo, ale także długotrwała nieobecność jednego rodzica, a nierzadko obojga rodziców, z powodu wykonywania pracy poza miejscem

zamieszkania. Specyfika życia takich rodzin daleko odbiega od modelu prawidłowo funkcjonującej rodziny i przekazywania dzieciom racjonalnych wzorców zachowań. Przewidując negatywny wpływ tego zjawiska ważnym zadaniem gminy jest jak najszerza realizacja programów profilaktycznych z obszaru kształtowania umiejętności życiowych dzieci i młodzieży.

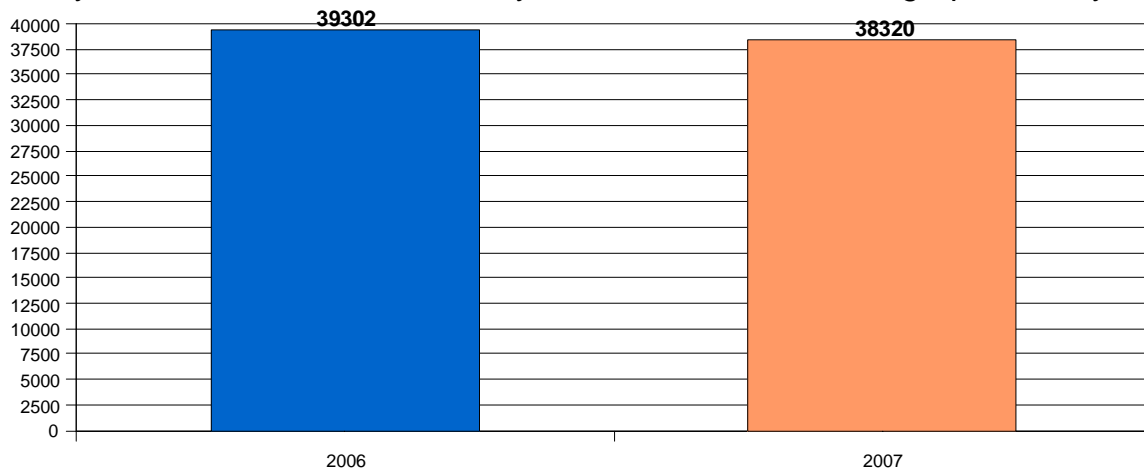
Pojęcie „patologia” w rozpatrywaniu przyczyn korzystania mieszkańców ze wsparcia GOPS nie ogranicza się do mechanizmów nadużywania alkoholu, narkotyków, czy też popełnianie przestępstw przez dorosłych lub nieletnich. W rozpatrywanym dokumencie „patologia” to każde nieprawidłowe wypełnianie funkcji rodziny i nieprawidłowości w jej funkcjonowaniu. Wynikają one równie często z wyuczonej bezradności osób długotrwale bezrobotnych, co z braku umiejętności wychowawczych, ubóstwa czy też np. choroby psychicznej rodzica lub jego alkoholizmu.

Szacuje się, że około 50% rodzin korzystających z pomocy z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych to właśnie rodziny ogólnie niewydolne, nie dotknięte przy tym ani problemem wielodzietności, ani też problemem braku jednego z rodziców.

W szczególnych przypadkach GOPS w Strzegowie zapewnia miejsca pobytu osobom niepełnosprawnym. W latach ubiegłych problem ten dotyczył łącznie 25 osób, dla których zapewniono miejsce w Środowiskowym Domu Samopomocy w Strzegowie.

Udzielano także pomocy w postaci usług opiekuńczych dla osób starszych przewlekle chorych lub niepełnosprawnych. W roku 2006 i 2007 takie usługi przyznano 8 osobom.

Wysokość nakładów finansowych na świadczenia usług opiekuńczych

W związku z występowaniem w gminie tradycji rodzin wielopokoleniowych nie przewiduje się drastycznego wzrostu zapotrzebowania na tego rodzaju usługi świadczone przez służby socjalne.

3.1 Kwestia rodzin i dzieci

Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny, ochronny.

Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Rodzina, w pierwszej kolejności, powinna mieć możliwość samodzielnego zmierzenia się ze swymi problemami, co pozwala zwiększyć jej szansę na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz stymuluje aktywność własną, wyzwala potencjał i pozwala na uczenie się nowych umiejętności.

Pomoc powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin poprzez przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych przy wykorzystaniu własnych zasobów oraz zasobów środowiska. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej.

Pomoc powinna być nakierowana na wykorzystanie zasobów własnych rodziny, na wsparcie osoby w rodzinie, w środowisku lokalnym przy wykorzystaniu grup samopomocowych, Kościołów, organizacji pozarządowych.

Wsparcie instytucjonalne w sytuacji, gdy osoba, jej otoczenie, rodzina, środowisko lokalne, staje przed problemami, których samodzielnie nie potrafi rozwiązać. Formy wsparcia dziennego powinny być wykorzystane przed formami całodobowymi.

Pomoc powinna służyć odbudowie i podtrzymaniu umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych.

Zadanie to winno być realizowane przede wszystkim przez :

- Wzmocnienie i wyzwalanie zasobów tkwiących w rodzinach;
- Wspieranie rodziców w ich funkcjach opiekuńczo – wychowawczych;
- Poprawę bezpieczeństwa socjalnego rodzin;
- Poprawę jakości życia rodzin zagrożonych ubóstwem i innymi problemami społecznymi;
- Zapewnienie równego i sprawiedliwego dostępu do socjalnej, oświatowej i kulturalnej infrastruktury Gminy.

3.2 . Kwestia osób bezrobotnych

Statystyki dotyczące bezrobocia w znacznym stopniu zniekształcają obraz zjawiska ze względu na duży stopień tzw. bezrobocia utajonego oraz powszechności „pracy na czarno”. Bezrobocie powoduje, iż standard życia wielu ludzi stale się obniża i rozszerza się obszar patologii społecznej.

Bezrobotnym, zgodnie z definicją ustawową, jest osoba pozostająca bez pracy, ale jednocześnie zdolna i gotowa do jej podjęcia w pełnym wymiarze czasu. Bezrobocie, przyczyniając się do zubożenia materialnego, w bezpośredni sposób wpływa na poziom życia rodzin, wywierając negatywne skutki, zwłaszcza w postaci:

- dezintegracji rodziny,
- zmniejszenia siły wsparcia emocjonalnego i solidarności pomiędzy członkami rodziny,
- zwiększenia ryzyka zaistnienia patologii życia społecznego.

Długookresowe bezrobocie ma wpływ na ekonomiczną i psychospołeczną sferę życia człowieka bezrobotnego oraz jego rodzinę. Jednym z pierwszych skutków utraty pracy jest obniżenie standardu życia rodziny, także wtedy, gdy otrzymywane są świadczenia kompensujące płacę. Sytuacja materialna osób dotkniętych bezrobociem zależy od ich standardu życia w czasie trwania zatrudnienia, a zwłaszcza od posiadanych dóbr trwałego użytku, oszczędności i długów.

Duże znaczenie ma poziom, od którego zaczyna się proces degradacji ekonomicznej i społecznej. W najbardziej dramatycznej sytuacji są rodziny świadczeniobiorców pomocy społecznej, które od dawna korzystały z systemu

wsparcia socjalnego z powodu np: niskich dochodów, wielodzietności, inwalidztwa. Trudności finansowe w takich rodzinach prowadzą do drastycznych ograniczeń wydatków nawet na podstawowe potrzeby bytowe.

Problem bezrobocia dotyczy nie tylko osoby nim dotkniętej, lecz także całej rodziny. Pogorszenie stanu funkcjonowania rodziny jest proporcjonalne do okresu pozostawania bez pracy, co przejawia się problemami opiekuńczo-wychowawczymi, przemocą czy zanikiem autorytetu rodzicielskiego. Może także prowadzić do rozpadu rodziny. W tych okolicznościach pojawia się również groźba przyjmowania przez dzieci negatywnych wzorów osobowych, a w konsekwencji dziedziczenia statusu bezrobotnego.

Wzrost liczby bezrobotnych świadczeniobiorców powoduje przyrost ilości zadań z zakresu pomocy społecznej oraz zwiększenie puli wydatków na udzielanie pomocy. Sytuacja taka wymusza również konieczność dostosowania dotychczasowych form działania do nowych potrzeb. Ponieważ możliwości budżetu państwa i samorządu lokalnego są ograniczone, podstawowego znaczenia w pomocy w wychodzeniu z bezrobocia nabiera praca socjalna, która przyjmuje zróżnicowane formy.

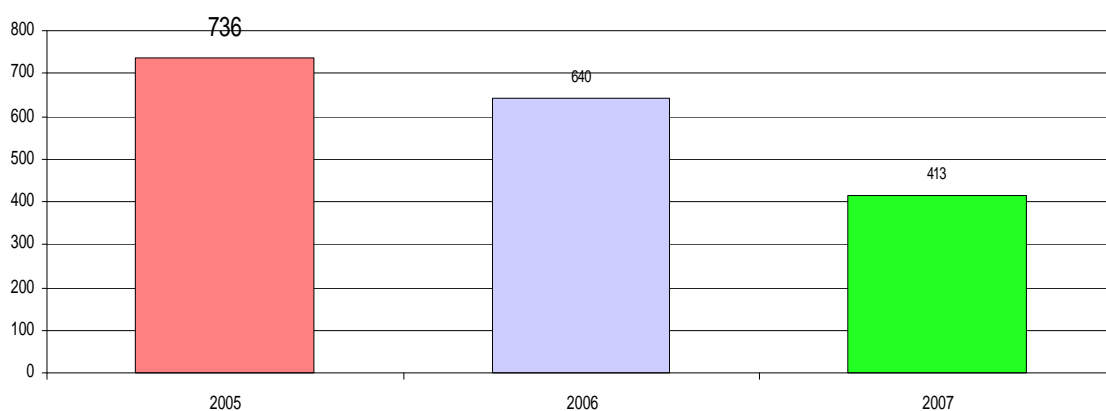
Praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych to między innymi pomoc w planowaniu nowych koncepcji życia zawodowego, rozbudzanie motywacji do działania ukierunkowanego na zatrudnienie oraz technika kontraktu socjalnego, która pozwala na uzależnienie pomocy – formy, wysokości i okresu wypłacania świadczenia – od aktywności bezrobotnego i jego rodziny.

Niepokojący jest wpływ bezrobocia na zachowania patologiczne. Szczególnie niebezpiecznym zjawiskiem staje się przemoc w rodzinie. Długie pozostawanie bez pracy stymuluje procesy dezintegracji życia rodzinnego. Przymusowa bezczynność zawodowa i nieuregulowany tryb życia wywołują zachowania dewiacyjne, skierowane na rodzinę i lokalne środowisko społeczne. Negatywne emocje związane z sytuacją bezrobocia przenoszone są na najbliższych – ofiarami przemocy i złego traktowania są najczęściej kobiety i dzieci. Długotrwałe bezrobocie, z jego negatywnymi konsekwencjami psychospołecznymi, wymaga stosowania odpowiednich form oddziaływań.

Analizie poddano dane udostępnione przez Powiatowy Urząd Pracy w Mławie dotyczące procesów bezrobocia z ostatnich dwóch lat. W tym czasie roczna stopa bezrobocia w powiecie mławskim wynosiła odpowiednio : w roku 2005 - 22,8 %, w roku 2006 – 15,1 %, a w roku 2007 – 11,8%.

Obniżony poziom bezrobocia zarejestrowano także wśród poszukujących pracy mieszkańców gminy Strzegowo.

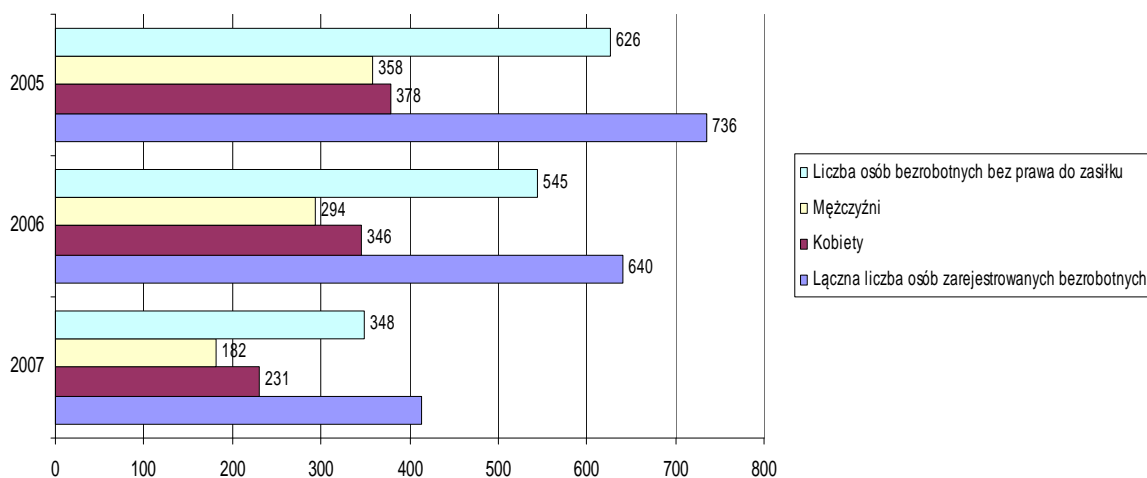
Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Strzegowo

Zmniejszenie się liczby bezrobotnych jest zgodne z ogólnokrajową tendencją, na którą wpływają w równym stopniu : wzrost gospodarczy kraju, aktywność powiatowych i miejskich podmiotów gospodarczych , jak i niższa liczebność roczników młodzieży wkraczającej na rynek pracy oraz wysoka migracja zarobkowa, w tym poza granice kraju.

W populacji bezrobotnych mieszkańców gminy odnotowuje się niewielki wzrost przewagi bezrobotnych kobiet z 51% w roku 2005, 54% w roku 2006, do 56% w roku 2007.

Liczba zarejestrowanych mieszkańców gminy Strzegowo

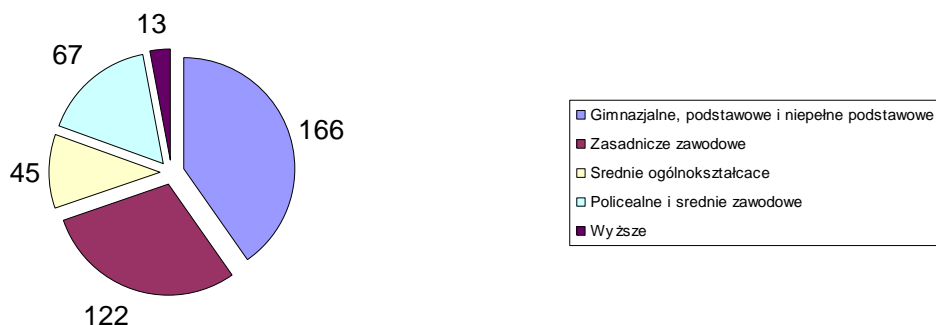

Proces ten być może umożliwi odbudowę tradycyjnej funkcji rodziny, ale jednocześnie może być wskaźnikiem ograniczenia dostępności rynku pracy dla aktywnych, dobrze zawodowo przygotowanych kobiet. Dodatkowo dane mówiące o wysokiej liczbie mężczyzn pracujących długotrwale poza miejscem zamieszkania potwierdzają konieczność planowania działań wspierających dla kobiet.

Rozpatrując dane dotyczące osób bezrobotnych wg poziomu ich wykształcenia okazuje się, że :

- największa liczba osób bezrobotnych to osoby o wykształceniu gimnazjalnym, podstawowym lub niepełnym podstawowym, w roku 2007 było to 166 osób;
- równie liczną grupę stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, w roku 2007 było to 122 osób;
- trzecią grupę populacji bezrobotnych mieszkańców gminy Strzegowo są absolwenci średnich i policealnych szkół zawodowych, w roku 2007 były to 45 osoby;
- osoby kończące szkoły średnie ogólnokształcące stanowią jedynie ok. 10 % populacji bezrobotnych ;
- najmniej liczną grupą bezrobotnych są osoby posiadające wyższe wykształcenie, w roku 2006 było to 13 osób.

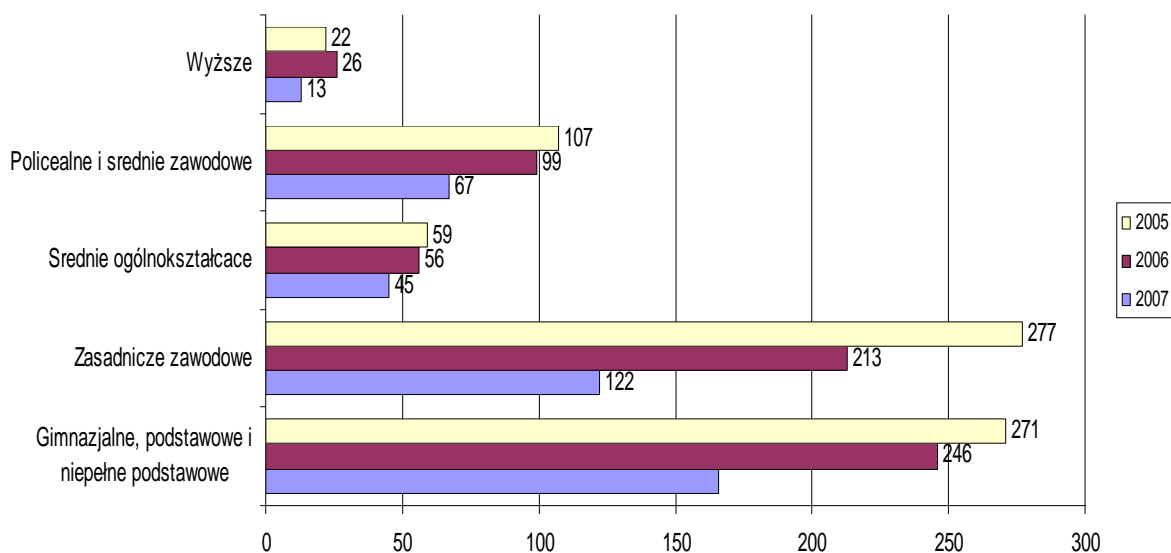
Populacja bezrobotnych gminy Strzegowo wg poziomu wykształcenia

Zauważa się więc, że główną cechą bezrobocia mieszkańców gminy Strzegowo jest zjawisko braku miejsc pracy dla ludzi z niskim wykształceniem. Jest to jednak zjawisko ogólnokrajowe współwystępujące przy przemianach gospodarczych sprawiające, że coraz częściej osoby z niskim wykształceniem nie mają szans na znalezienie zatrudnienia po ukończeniu szkoły. Niepokojącym zjawiskiem jest pozostawanie bez pracy osób o wykształceniu zawodowym, bo jest to najprawdopodobniej wynik źle prowadzonej polityki oświatowej, która przy planowaniu kierunków kształcenia nie dość wnikliwie analizuje trendy potrzeb rynku pracy.

Powyżej opisane mechanizmy związane z bezrobociem osób z różnych grup wykształcenia utrzymywały się na podobnym poziomie w ostatnich trzech latach.

Populacja bezrobotnych gminy strzegowo wg poziomu wykształcenia

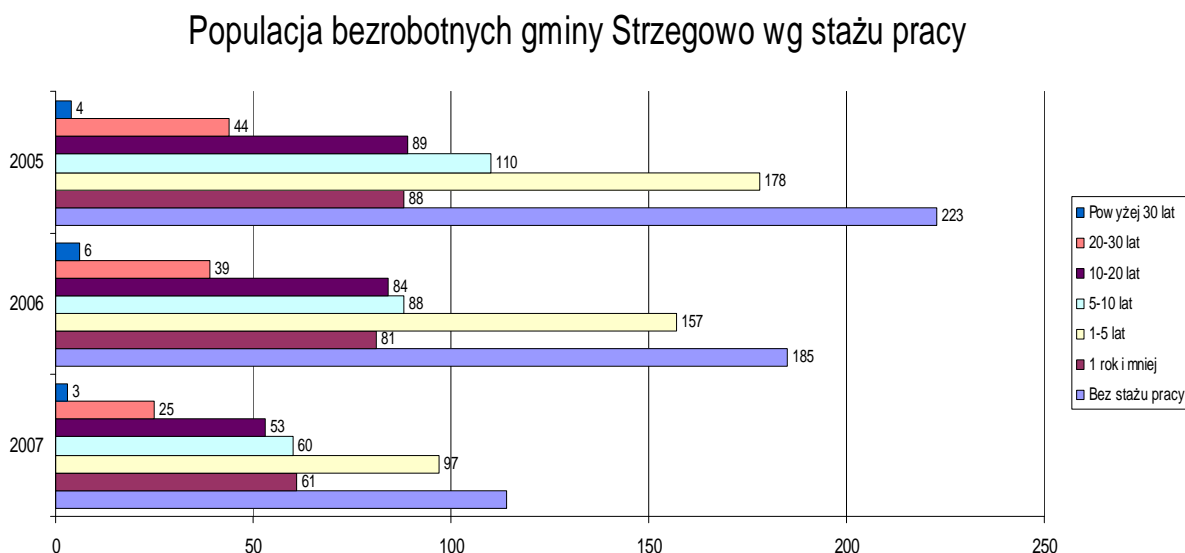

Projektując zadania nastawione na wspieranie osób bezrobotnych lub zapobieganie temu zjawisku należy się więc liczyć z licznymi utrudnieniami, w tym np. trudnościami z motywowaniem osób młodych do kontynuacji nauki gdyż (jak widać z wykresu) nawet średnie wykształcenie zawodowe obarczone jest wysokim ryzykiem pozostawania osobą bezrobotną.

Czynnikiem dodatkowo wpływającym na procesy znajdowania zatrudnienia mieszkańcom gminy jest migracja. Ograniczona migracja będzie jednak skutkowałą pozostawaniem w miejscu zamieszkania większości młodych ludzi kończących szkołę. Wpłynie to radykalnie na zmianę lokalnego rynku pracy. Z dużym prawdopodobieństwem można założyć, iż zgodnie z ogólnymi tendencjami, na terenie gminy pozostanie młodzież z niskim wykształceniem trudniej lokująca się w nowych miejscach pracy. Natomiast młodzi z wyższym wykształceniem nadal będą migrować do miast w poszukiwaniu satysfakcjonującego zatrudnienia.

W związku z powyższym zadaniem gminy będzie zarówno uruchomienie procesów przeciwdziałających bezrobociu ludzi młodych, które często prowadzi do utrwalenia się niekorzystnych wzorców społecznych, jak i kontynuowanie standardowych działań skierowanych do kolejnych pokoleń osób / rodzin mniej zaradnych życiowo, gorzej radzących sobie finansowo, społecznie i wychowawczo.

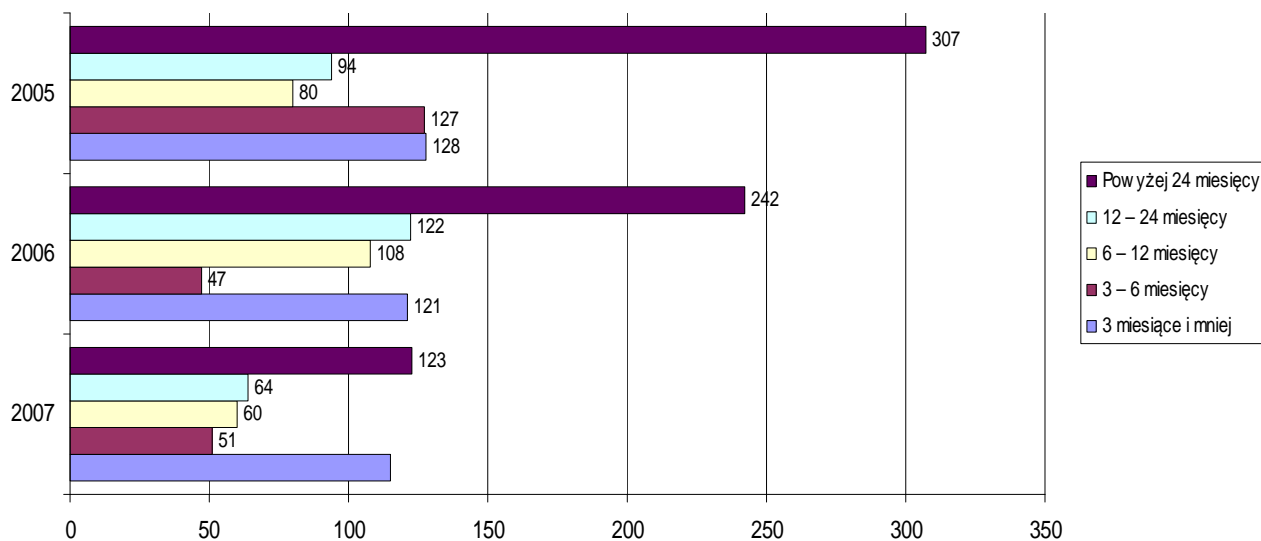
Wniosek ten potwierdzają dane dotyczące grupy bezrobotnych rozpatrywane wg stażu pracy.

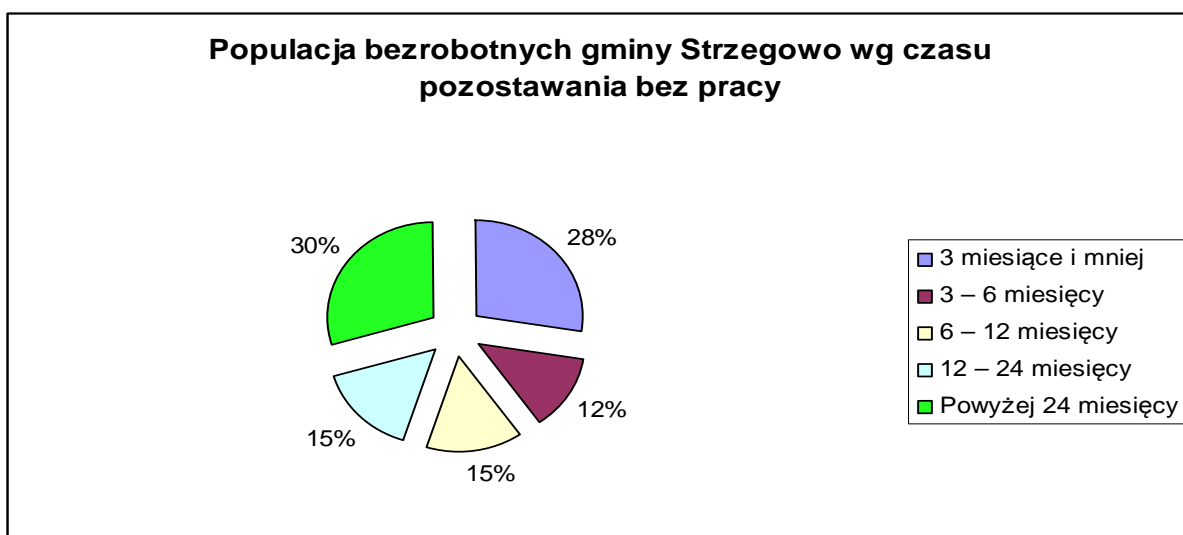
Najliczniejszą grupę stanowią osoby, które po odbyciu stażu nie uzyskały stałego zatrudnienia (grupa 1-5 lat stażu pracy) oraz te, które nigdy po skończeniu szkoły nie znalazły pracy. Bezrobocie osób z grup stażu pracy 5-10 lat oraz 10-20 , to zgodne z mechanizmami rynku pracy procesy wywołane zmianami gospodarczymi.

Powyższe dane warto powiązać ze wskaźnikami bezrobocia wg czasu pozostawania bez pracy.

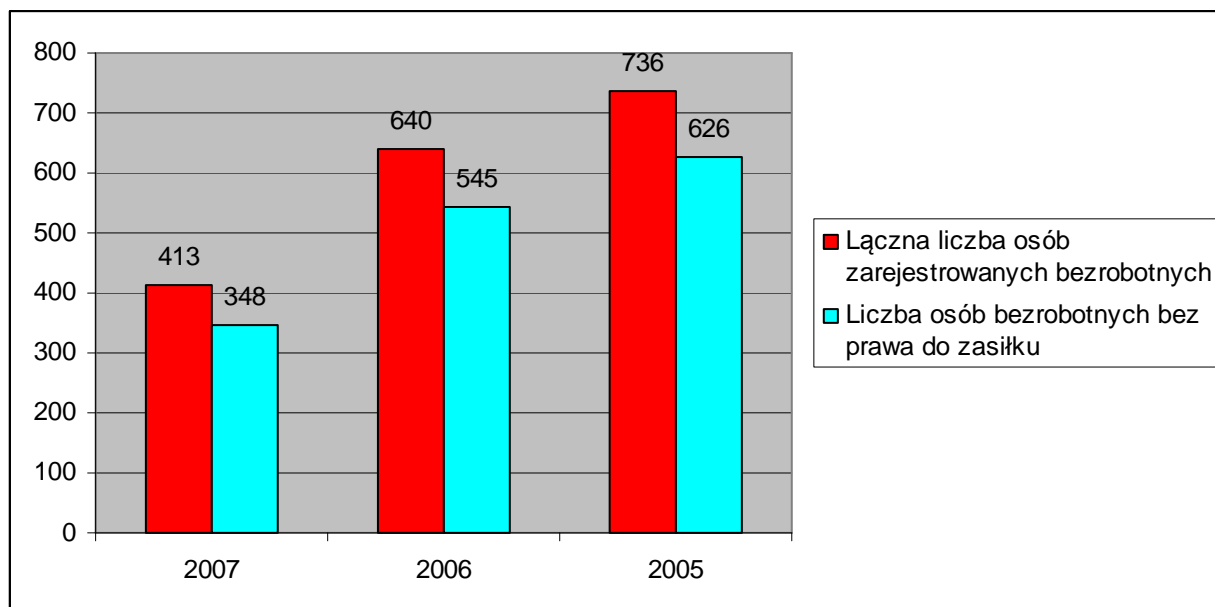
Populacja gminy Strzegowo wg czasu pozostawania bez pracy

Jedną z najbardziej niebezpiecznych cech struktury bezrobocia w gminie jest długi czas bierności zawodowej (łącznie ponad 45 % pozostaje bez pracy dłużej niż rok) oraz utracenie prawa do zasiłku.

Wydaje się, że główną przyczyną tego stanu jest chroniczny brak miejsc pracy na terenie zamieszkania, co uniemożliwia spełnienie warunków wymaganych przez prawo do nabycia prawa do zasiłku.

Z dotychczas przedstawionych danych wynika, że wśród wszystkich problemów społecznych występujących obecnie w gminie Strzegowo bezrobocie jest najpoważniejszym z nich. Bezrobociu przede wszystkim towarzyszy postępujące i pogłębiające się z czasem zubożenie, mające decydujący wpływ na możliwość zaspokojenia ważnych i uzasadnionych różnorodnych potrzeb osób i całych rodzin. W sytuacji braku środków finansowych w rodzinach dotkniętych bezrobociem pojawiają się nie tylko kryzysy natury ekonomicznej ale również innego rodzaju patologiczne zjawiska, takie jak alkoholizm, bezradność w pełnieniu opiekuńczo - wychowawczej roli w rodzinie, co często prowadzi do zjawiska nazywanego dziedziczeniem biedy.

Na obecny wskaźnik bezrobocia wpływa również postawa samych bezrobotnych w gminie, charakteryzująca się niewielką aktywnością społeczną mieszkańców związaną z niskim poziomem wykształcenia oraz brakiem odpowiednich kwalifikacji zawodowych

Z danych wynika, że w roku 2007 ponad 84% populacji bezrobotnych to osoby nie posiadające prawa do zasiłku. Niesie to określone problemy dla pomocy społecznej, zarówno w sferze pomocy finansowej, jak i intensywnej, kierowanej indywidualnie i grupowo pracy środowiskowej.

Jednocześnie osoby długo pozostające bez zatrudnienia są grupą osób, które najszybciej uzależniają się od pomocy społecznej, traktując zasiłki wypłacane przez GOPS jako sposób na przeżycie. Często są to klienci roszczeniowi, którzy nie widzą sensu podejmowania jakiegokolwiek wysiłku w celu wyjścia z trudnej sytuacji, w jakiej się znaleźli.

Wobec danych Powiatowego Urzędu Pracy wydaje się, że liczba osób korzystających z powodu ubóstwa wywołanego bezrobociem będzie utrzymywała się na podobnym poziomie w kolejnych latach.

Reasumując, w procesie projektowania skutecznych form oddziaływań społecznych na grupę bezrobotnych mieszkańców wydaje się konieczne wzięcie pod uwagę następujących zjawisk niekorzystnych:

- ludność gminy pozostaje bezrobotna częściowo na skutek nie posiadania kwalifikacji i doświadczenia zawodowego poza pracą w rolnictwie;
- towarzyszy temu mała aktywność bezrobotnych w zdobywaniu nowych kwalifikacji zawodowych;
- będzie utrzymywał się poziom bezrobocia wywołany zdobywaniem przez młodzież wykształcenia niedostosowanego do warunków ograniczonego rynku pracy;
- długotrwałe bezrobocie zawsze skutkuje stopniową utratą zdolności do zatrudnienia;
- skutkiem pozostawania bez pracy jest występowanie syndromu wyuczonej bezradności oraz wykluczenie społeczne osób trwale bezrobotnych;
- strukturalna, utrwalona bierność osób pozostających bez pracy ponad jeden rok staje się już wzorcem postępowania dla osób młodszego pokolenia (tzw. proces dziedziczenia biedy).

3.3. Kwestia uzależnień

Problemy wynikające z picia alkoholu i zażywania narkotyków stanowią obecnie jedną z poważniejszych kwestii społecznych. Zjawisko to ma istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego (wzrasta liczba nieletnich nietrzeźwych sprawców przestępstw, ale również nieletnich nietrzeźwych ofiar), jak również ogólny stan zdrowia populacji, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy, a także na relacje interpersonalne z rówieśnikami i środowiskiem rodzinnym.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2007 rok ma na celu stworzenie systemu działań na terenie Gminy, dotyczących ograniczenia i zmiany struktury spożycia napojów alkoholowych, zapobiegania powstawaniu szkód zdrowotnych i społecznych spowodowanych nadmiernym spożywaniem alkoholu oraz likwidacja skutków nadużywania alkoholu.

Analiza podejmowanych działań i istniejących potrzeb w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych wskazuje, że w lokalnej polityce wobec alkoholu w 2008 roku wśród priorytetów należy wymienić:

- 1/ zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin,
- 2/ udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- 3/ prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży,
- 4/ tworzenie i wdrażanie programów socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym,

5/ podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego oraz doskonalenie kontroli punktów sprzedaży w kontekście przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom nieletnim,

6/ zwiększanie kompetencji nauczycieli w zakresie kontaktu z dziećmi /uczniami/ wychowującymi się w rodzinach z problemem alkoholowym.

Realizacja powyższych zadań należy do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Strzegowie.

Diagnoza stanu problemów i ocena sytuacji.

Podstawą sformułowania adekwatnego dla potrzeb danego środowiska lokalnego planu działań jest poznanie jego rzeczywistych potrzeb.

Na terenie Gminy Strzegowo, według rozpoznania pracowników socjalnych w 2007 roku w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej zarejestrowane zostały 33 rodziny,

w których występują problemy związane z nadużywaniem alkoholu. Pomoc dla tych rodzin kierowana była w szczególności w formie dożywiania dzieci w stołówkach szkolnych /28 uczniów/, wypłat zasiłków pieniężnych oraz pomocy rzeczowej /art. spożywcze/.

Z danych Komisariatu Policji w Strzegowie wynika, że w 2007 roku w związku ze zdarzeniami spowodowanymi przez osoby będące pod wpływem alkoholu przeprowadzono 52 interwencje domowe. Ujawniono i zatrzymano 37 osób kierujących pojazdami w stanie nietrzeźwości w tym: 18 nietrzeźwych rowerzystów, 18 kierujących samochodami i 1 kierującą motocyklem. Przeprowadzono 15 postępowań przygotowawczych /dochodzeń o zdarzenia, w których sprawcy działali pod wpływem alkoholu bądź alkohol był zasadniczą przyczyną zdarzenia. Postępowania dotyczyły: znęcania nad członkiem rodziny - 7, nieumyślne spowodowanie śmierci - 2, udziału w bójce - 3, udział w bójce - 3, groźby karalne – 3.

Sporządzono 10 wniosków o ukaranie do Sądu Rejonowego w Mławie za wykroczenia, których sprawcy dopuścili się będąc pod działaniem alkoholu:

kierowaniem pojazdem w stanie po użyciu alkoholu – 4, spożywanie alkoholu w miejscu zabronionym – 3, wybryki nieobyczajne – 2, zakłócenie porządku –1. Nałożono 90 mandatów karnych, w tym 28 mandatów za wybryki nieobyczajne w miejscach publicznych i 59 mandatów za wykroczenia z art. 43 ust.1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i 3 mandaty za podejmowanie czynności zawodowych w stanie po spożyciu alkoholu. Najwięcej przypadków nieprzestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi ujawniono w miejscowościach: Strzegowo, Wola Kanigowska, Radzimowice, Unikowo.

Z informacji przedłożonej przez Ośrodek Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Mławie wynika, że w 2007 roku z terenu naszej Gminy z terapii skorzystało ogółem 6 osób uzależnionych.

Z zajęć psychoedukacyjnych prowadzonych przez psychologa w Punkcie Konsultacyjnym w Strzegowie w 2007 roku korzystało 7 osób uzależnionych.

W 2007 roku do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wpłynęło 10 wniosków o podjęcie działań w przedmiocie zobowiązania osób uzależnionych do leczenia odwykowego. Ze zgłoszonymi osobami zostały przeprowadzone rozmowy motywujące celem rozwiązania problemu związanego z alkoholem. W 2007 r. Komisja skierowała do Sądu Rejonowego w Mławie Wydział Rodzinny i Nieletnich 4 wnioski o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu z nałogu alkoholizmu w zakładzie leczenia odwykowego.

W porównaniu z rokiem poprzednim wartość sprzedaży napojów alkoholowych w gminie wzrosła.

Z przedstawionych informacji wynika, że zakres problemów alkoholowych na terenie naszej Gminy jest widoczny.

Biorąc powyższe pod uwagę Gmina zgodnie z ustawą zobowiązana jest do podejmowania przedsięwzięć zapobiegających powstawaniu nowych problemów alkoholowych oraz działań na rzecz rozwiązywania i zmniejszania rozmiarów już istniejących problemów.

Wiodącą rolę w realizacji zadań zawartych w Programie pełni Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

IDENTYFIKACJA NAJWAŻNIEJSZYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY

Identyfikacja problemów społecznych jest jednym z najważniejszych elementów każdego postępowania diagnostycznego, mającego określić zasadnicze problemy i ewentualne kierunki ich rozwiązywania. Podstawowym narzędziem badawczym, za pomocą którego identyfikowano problemy społeczne gminy, były konsultacje wśród osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej, między innymi osoby reprezentujące wybrane instytucje lokalne, takie jak: ośrodek zdrowia, kościół, szkoła, organizacje pozarządowe, a także lokalnych przedsiębiorców, pracowników socjalnych GOPS-u, radnych, mieszkańców gminy.

Słabe strony gminy

Wśród słabości gminy Strzegowo pojawia się kilka kwestii. Najistotniejszą z nich to ubożenie, które jest wynikiem bezrobocia, prowadzącego do destabilizacji życia rodzin. Kolejną bolączką jest zbyt mała ilość ofert (m.in. kulturalnych) i miejsc do spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych (świetlice, obiekty sportowe, kawiarnie, czytelnie). Zaniepokojenie respondentów wzbudzają przybierający coraz większe rozmiary problem uzależnień (alkoholizm nasilający się głównie wśród osób bezrobotnych i młodzieży).

Dokuczają także hałas (duże natężenie ruchu kołowego), zły stan dróg oraz brak czystości (zaniedbanie miejscowości). Ponadto zwrócono uwagę na niski poziom integracji społeczności lokalnej, a także brak należytej opieki zdrowotnej.

Najważniejsze problemy społeczne w gminie

Za najważniejsze problemy w gminie uznano bezrobocie oraz zjawisko ubożenia rodzin. Innym, poważnym zagadnieniem, wskazanym przez respondentów, jest kwestia uzależnień (m.in. wśród ludzi młodych). Oba problemy, silnie ze sobą skorelowane, według respondentów z coraz większą intensywnością dotyczą mieszkańców gminy i w niedalekiej przyszłości mogą być jeszcze bardziej odczuwalne.

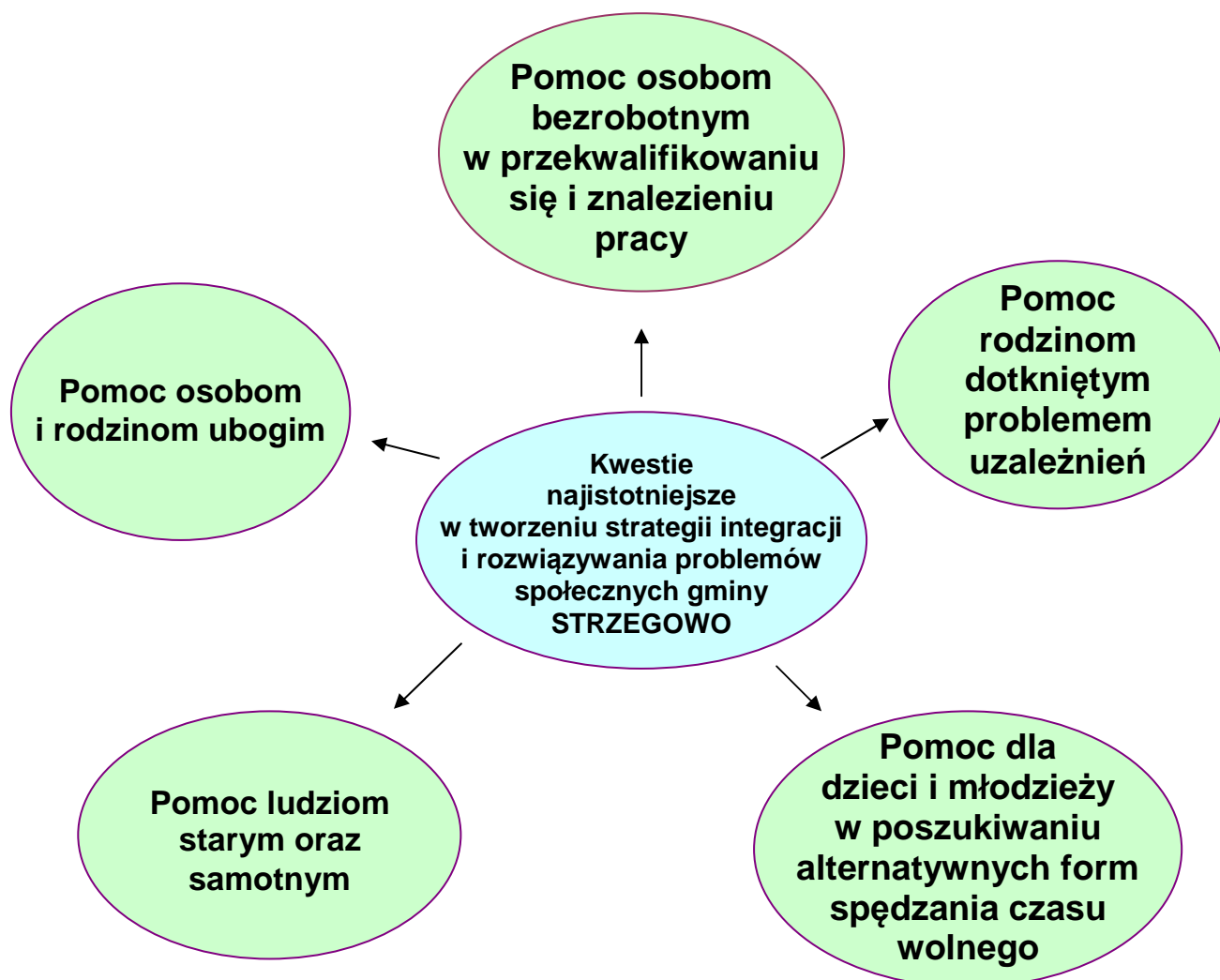
Należy zauważyć, iż według oficjalnych statystyk problem uzależnień nie jest dominujący jak na ponad ośmiotysieczną społeczność gminy Strzegowo, natomiast według mieszkańców jest widocznym i ciągle narastającym, negatywnym zjawiskiem społecznym.

Zwrócono również uwagę na ograniczoną liczbę ofert (m.in. kulturalno-sportowych), umożliwiających dzieciom, młodzieży i osobom dorosłym atrakcyjne spędzanie wolnego czasu, utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów, niedostateczną pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym, przemoc w rodzinie, nierozwiniętą sieć kanalizacyjną oraz zły stan sieci drogowej.

Szczególnie narażone grupy społeczne oraz miejsca wymagające interwencji

Za szczególnie narażone uznano dzieci i młodzież oraz osoby bezrobotne i ich rodziny (w tym ludzi młodych po zakończeniu edukacji). Kolejne grupy dotknięte lokalnymi problemami społecznymi stanowią ludzie starsi, samotni i niepełnosprawni. Do osób narażonych zaliczono również osoby ubogie, chore oraz rolników. Grupę mieszkańców, która odczuwa skutki problemów społecznych, stanowią także rodziny wielodzietne, dotknięte problemami uzależnień oraz przemocy domowej.

Rozkład wskazań istniejących kwestii społecznych na terenie Gminy Strzegowo

Ponadto do kwestii ważnych zaliczono pomoc ludziom dotkniętym przemocą domową, osobom niepełnosprawnym oraz rodzinom i osobom w rozwiązywaniu problemów mieszkaniowych. Należy dodać, iż w prezentowanym zestawieniu pominięto kategorie z najmniejszą ilością wskazań, tj. pomoc osobom nieradzącym sobie z opieką i wychowaniem dzieci, byłym więźniom w powrocie do społeczeństwa, pomoc ludziom dotkniętym skutkami powodzi lub innymi klęskami żywiołowymi, samotnym kobietom w ciąży i matkom, które są w trudnej sytuacji życiowej oraz osobom bezdomnym.

4. ANALIZA SWOT

Bardzo użyteczną metodą przy określaniu priorytetów rozwojowych jest coraz powszechniej stosowana w pracach nad strategią analiza SWOT. Nazwa SWOT jest akronimem angielskich słów: Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse w otoczeniu), Threats (zagrożenia w otoczeniu). Analiza SWOT jest efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron organizacji oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed organizacją. Analizę tę można z powodzeniem zastosować do dowolnego przedsięwzięcia, włącznie z programowaniem strategicznym.

Wnikliwe opracowanie SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego. Przy właściwym opracowaniu stanowi punkt wyjściowy dla określania celów strategicznych oraz projektów socjalnych.

Analiza SWOT została przygotowana w miejscowym Ośrodku Pomocy Społecznej. Przedstawione poniżej czynniki obejmują:

- **siły** – wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **słabości** – wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **szanse** – zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów,
- **zagrożenia** – zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów.

Wynik prac obrazują prezentowane poniżej zestawienia. Dodać należy, że w analizie SWOT odniesiono się wyłącznie do kwestii społecznych.

Kwestia osób uzależnionych

Mocne strony

- dobrze przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi,
- funkcjonowanie bazy leczenia odwykowego,
- właściwie przygotowana baza lokalowa,
- gmina dysponuje stałymi środkami finansowymi na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych,

- prawidłowe wykorzystywanie środków pochodzących z zezwoleń,
- dobra współpraca z Kościołem.

Słabe strony

- społeczności lokalne nie włączają się w działania pomocowe,
- niedysponowanie przez gminę miejscami pobytu dla ofiar przemocy,
- brak organizacji pozarządowych zajmujących się osobami uzależnionymi,

Szanse

- współpraca fachowców różnych dziedzin na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom,
- istnieje system wsparcia dla osób i rodzin wymagających specjalistycznej pomocy.

Zagrożenia

- traktowanie uzależnień jako problemu społecznego,
- niemożność sprostania potrzebom w zakresie uzyskiwania pomocy w dziedzinie uzależnień,
- nieskuteczność i nieefektywność działań podejmowanych na rzecz osób uzależnionych,
- niedostateczne wykorzystywanie systemu informacji,
- oznaki zmęczenia, bezsilności i bezradności w społeczeństwie.

Rozwój kadr i służb pomocowych

Mocne strony

- wyspecjalizowana kadra pracowników pomocy społecznej,
- prowadzenie działań socjalnych z rodziną,
- ułatwiony dostęp do placówek oświatowych zajmujących się kształceniem w zakresie usług opiekuńczych.

Słabe strony

- brak pracowników kompleksowo zajmujących się rodzinami z różnymi problemami,
- przeciążenie pracowników socjalnych ilością zadań,
- brak placówki opiekuńczo-wychowawczej na terenie gminy.

Szanse

- dobre przygotowanie zawodowe absolwentów szkolnictwa do potrzeb rynku w zakresie służb pomocy społecznej,
- stałe doskonalenie zawodowe pracowników pomocy społecznej,
- istnienie współpracy z jednostkami pomocy społecznej prowadzonymi przez inne podmioty.

Zagrożenia

- niewystarczająca w stosunku do potrzeb ilość wykwalifikowanej kadry.

Kwestie dzieci, młodzieży i rodziny

Mocne strony

- aktywna działalność pracowników służb społecznych na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży,
- prowadzenie działań w kierunku rozwoju zastępczej opieki rodzinnej nad dziećmi,
- adekwatne do potrzeb zatrudnienie kadry merytorycznej w systemie pomocy społecznej,
- prowadzenie działań zapobiegających dysfunkcjom rodziny.

Słabe strony

- deficyt placówek resocjalizacyjnych dla nieletnich, domów dla samotnych matek oraz ośrodków wsparcia dla rodzin w kryzysie,
- brak współpracy instytucji zajmujących się problematyką dzieci i młodzieży,
- niewłaściwa komunikacja pomiędzy pracownikami sfery rządowej i pozarządowej,
- nieaktywne poszukiwanie środków pozabudżetowych,
- brak warunków do prowadzenia skutecznej pracy socjalnej,
- gmina w ograniczonym stopniu zabezpiecza dzieciom i młodzieży dostęp do różnorodnych form spędzania czasu wolnego,
- niepropagowanie idei wolontariatu.

Szanse

- członkostwo Polski w Unii Europejskiej jest szansą na poprawę polityki społecznej wobec dzieci, młodzieży i rodziny,
- decentralizacja władzy sprzyja udzielaniu pomocy społecznej dzieciom i młodzieży,
- prowadzenie przez szkoły programów profilaktycznych,
- stabilność prawna w dziedzinie pomocy społecznej dziecku i rodzinie.

Zagrożenia

- nie wzrasta znaczenie organizacji pozarządowych w pracy na rzecz pomocy dzieciom i młodzieży,
- występowanie zjawisk rozpadu więzi społecznych i zaniku kontroli społecznej oraz zagrożeń funkcjonowania rodziny: uzależnień, zjawiska rozpadu więzi rodzinnych, bezrobocia, przemocy w rodzinie i ubóstwa,
- niewystarczająca opieka medyczna w szkołach,
- niski poziom kultury prawnej społeczeństwa,
- niski poziom współpracy pomiędzy szkołą a rodziną.

Kwestia osób bezrobotnych

Mocne strony

- wzrost znaczenia wykształcenia jako wartości,
- odpowiednie przygotowanie pracowników pomocy społecznej do pracy z osobami bezrobotnymi.

Słabe strony

- wysoka skala bezrobocia na terenie gminy; wysokie bezrobocie długotrwałe zarówno wśród mężczyzn, jak i kobiet,
- występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia,
- osoby bezrobotne długotrwałe, charakteryzując się niskim poziomem wykształcenia, nie podnoszą swoich kwalifikacji,
- nie istnieją organizacje pozarządowe pomagające osobom bezrobotnym.

Szanse

- władze lokalne i regionalne współpracują z partnerami społecznymi w ramach rozwiązywania problemów osób bezrobotnych i długotrwałe bezrobotnych,
- wzrasta mobilność geograficzna.

Zagrożenia

- rozwój zjawiska wykluczenia społecznego w niektórych grupach społecznych i w układzie geograficznym,
- nie wzrasta mobilność zawodowa oraz dostępność kształcenia ustawicznego,
- istnienie zjawiska osłabienia instytucji rodzinnych w zbiorowościach dotkniętych długotrwałym bezrobociem,
- istnienie zjawiska nielegalnego zatrudnienia,
- programy dla bezrobotnych długotrwale nie są powiązane z programami rozwoju zasobów ludzkich, przekwalifikowań i reorganizacją.

Kwestia ludzi starszych

Mocne strony

- osoby starsze mają dostateczny dostęp do jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,
- prawidłowy obieg informacji o formach pomocy społecznej,
- nie dochodzi do marginalizacji osób starszych oraz marginalizacji i izolacji placówek pomocy społecznej,
- istnieje określony standard usług dla osób starszych,
- kadra posiada profesjonalne przygotowanie w świadczeniu pomocy osobom starszym; dostateczna ilość kadry zajmującej się problematyką tych osób,
- dobry dostęp do domów pomocy społecznej.

Słabe strony

- wzrasta liczba świadczeniobiorców pomocy społecznej,
- gmina nie dysponuje małymi formami pomocy społecznej dla osób starszych,
- brak działań w celu poprawy sfery technicznej ułatwiającej codzienne życie osób starszych,
- brak ofert pracy dla osób kończących aktywność zawodową,
- osoby starsze nie mają możliwości kontynuacji aktywności zawodowej i samo-realizacji w organizacjach samopomocowych,
- zmiana modelu rodziny z wielopokoleniowej na jedno-, dwupokoleniowe,
- niekorzystanie ze wsparcia wolontariuszy w dziedzinie pomocy osobom starszym.

Szanse

- szkolenia dla kadry realizującej pomoc osobom starszym,
- dostosowywanie standardów usług do wymogów Unii Europejskiej,
- nie wzrasta liczba osób samotnych.

Zagrożenia

- brak działań w zakresie uwrażliwiania systemu oświaty na problem osób starszych,
- infrastruktura nie jest dostosowana do osób starszych,
- brak koordynacji działań podmiotów na rzecz osób starszych,
- niewłaściwe rozpoznanie potrzeb osób starszych,
- niesprzyjająca pomocy osobom w III wieku ogólna sytuacja społeczna i finansowa kraju.

Kwestia osób niepełnosprawnych

Mocne strony

- dobry przepływ informacji pomiędzy podmiotami pomocowymi.
- upowszechnianie w środowisku lokalnym pozytywnych wzorców postaw filantropijnych i charytatywnych.
- funkcjonowanie Środowiskowego Domu Samopomocy dla osób z Zaburzeniami Psychicznymi

Słabe strony

- brak organizacji pozarządowych w sferze niepełnosprawności,
- środowisko osób niepełnosprawnych nie jest zaangażowane w działalność samopomocy,
- istnienie barier utrudniających pełen udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym,
- nierównomierna i niewystarczająca oferta pomocy osobom niepełnosprawnym,
- niepełne rozpoznanie liczby osób niepełnosprawnych.

Szanse

- wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych,
- prowadzenie edukacji o rozumieniu potrzeb osób niepełnosprawnych,
- upowszechnianie w mediach problematyki niepełnosprawności w celu kształtowania pozytywnych postaw,

- nie wzrasta zapotrzebowanie na placówki opieki stacjonarnej oraz usługi opiekuńcze i stacjonarne.

Zagrożenia

- nierównomierne korzystanie ze środków pozabudżetowych i pomocowych,
- niesprzyjająca pomocy osobom niepełnosprawnym sytuacja ekonomiczno-gospodarcza kraju,
- spadek liczby miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,
- brak działań w zakresie likwidacji barier architektonicznych.

Inne mocne i słabe strony lokalnego systemu polityki społecznej

Mocne strony

- zrozumienie i wsparcie ze strony władz gminy,
- przydział dostatecznych środków finansowych z budżetu gminy, pozwalających na zaspokojenie podstawowych potrzeb klientów ośrodka pomocy społecznej.

Słabe strony

- obciążanie pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej dodatkowymi zadaniami niewynikającymi z realizacji ustawy o pomocy społecznej.
- utrudniony dostęp do Ośrodka (I piętro) dla osób niepełnosprawnych z powodu istniejących barier architektonicznych.

5. KIERUNKI ROZWOJU GMINY

W tej części strategii zawarte są programy szczegółowe polityki i pomocy społecznej, przeznaczone do realizacji na terenie gminy. Zostały one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów szczegółowych i kierunków działań.

5.1. MISJA

**WZROST STANDARDU I JAKOŚCI ŻYCIA
SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ GMINY STRZEGOWO,
DAŻĄCEJ DO ZAPEWNIENIA SWOIM MIESZKAŃCOM
BEZPIECZEŃSTWA SOCJALNEGO POPRZEC WSPARCIE
RODZIN ORAZ INTEGRACJĘ SPOŁECZNĄ GRUP
MARGINALIZOWANYCH**

5.2. CELE STRATEGICZNE

Cel strategiczny 1.

System wsparcia na rzecz osób bezrobotnych

Cel szczegółowy 1:

Monitoring socjalny – wypracowanie form postępowania wobec osób w sytuacji kryzysowej długotrwałego pozostawania bez pracy.

ZADANIA do celu szczegółowego 1.

1. Stała współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie monitorowania i rozwiązywania zjawiska bezrobocia na terenie gminy:
 - organizowanie stażów absolwenckich i przygotowania zawodowego,
 - organizowanie prac interwencyjnych i robót publicznych,
 - promowanie klubów pracy i szkoleń,
 - tworzenie grup wsparcia dla osób bezrobotnych.
2. Bieżący monitoring ofert programowych i ewentualne opracowanie projektów mających na celu rozwiązywanie problemu bezrobocia, w szczególności wśród kobiet i osób długotrwale bezrobotnych.

Cel szczegółowy 2:

Rozwijanie aktywnych form pomocy osobom bezrobotnym, w tym szczególnie bezrobotnym długotrwale i kobietom

ZADANIA do celu szczegółowego 2.

1. Objęcie pracą socjalną osób długotrwale bezrobotnych, tak by zachęcać je do systematycznego poszukiwania zatrudnienia. W szczególności należy dążyć do udzielenia osobom bezrobotnym wszechstronnej pomocy w zakresie: poradnictwa, zapoznania z aktywnymi technikami poszukiwania pracy.
2. Objęcie pomocą materialną rodzin dotkniętych problemem bezrobocia.
3. Tworzenie na terenie gminy sprzyjającego klimatu dla potencjalnych inwestorów, mogących tworzyć nowe miejsca pracy.

4. Współpraca w zakresie organizacji szkoleń i zmiany kwalifikacji osób bezrobotnych.
5. Tworzenie na terenie gminy sprzyjającego klimatu dla organizacji pozarządowych, mogących zorganizować Centrum Integracji Społecznej.
6. Współudział w programach realizowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego przez instytucje rynku pracy.
7. Aktywizacja osób bezrobotnych w celu podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych.
8. Wykorzystanie aktywnych form walki z bezrobociem przez instytucje gminne – zatrudnienie subsydiowane
9. Zapewnienie uczniom szkół gminnych zajęć orientacji zawodowej prowadzonych przez wykwalifikowanego doradcę oraz wszechstronnej informacji o możliwościach stypendialnych do kontynuowania nauki
10. Prowadzenie wszechstronnych działań w zakresie doradztwa i szkoleń

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada i Urząd Gminy Strzegowo, jednostki organizacyjne samorządu gminnego i pomocy społecznej, szkoły, urzędy pracy, .

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, programów Unii Europejskiej.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego, pracodawcy, lokalna społeczność.

Cel strategiczny 2.

Budowa zintegrowanego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną, ze szczególnym uwzględnieniem osób i rodzin ubogich

Cel szczegółowy 1:

Utrzymanie dziecka w rodzinie:

- pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo w przezwyciężaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych poprzez odtworzenie albo wzmocnienie ich funkcji,
- zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do życia i rozwoju zgodnie z ich potrzebami i przysługującymi im prawami,
- pomoc młodzieży w życiowym usamodzielnieniu poprzez nabycie umiejętności społecznych, umożliwiających prawidłową adaptację społeczną oraz integrację ze środowiskiem,
- przeciwdziałanie szerzeniu się postaw destrukcyjnych, agresywnych oraz aspołecznych w środowisku dzieci i młodzieży.
-

ZADANIA do celu szczegółowego 1.

1. Systematyczna praca socjalna z rodzinami z problemem opiekuńczo-wychowawczym polegająca na:
 - diagnozie deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, wydolności opiekuńczo-wychowawczej, zaniedbań względem dzieci,
 - diagnozie – ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym.
2. Tworzenie systemu poradnictwa – udzielanie rodzinom pomocy psychologicznej i prawnej.
3. Organizowanie i finansowanie wycieczek szkolnych oraz dożywiania w trakcie nauki w szkole.
4. Systematyczna współpraca z istniejącymi w powiecie jednostkami zapewniającymi całodobową opiekę dla dzieci.
5. Współuczestnictwo w kampaniach medialnych i informacyjnych organizowanych przez inne podmioty pomocy społecznej (PCPR, ROPS i inne).

6. Systematyczne współdziałanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej z placówkami oświatowymi w celu bieżącej analizy sytuacji dzieci i młodzieży uczęszczających do szkół, a w szczególności przeciwdziałanie pojawiającym się patologiom.
7. Organizowanie imprez środowiskowych propagujących zdrowy styl życia.
8. Podjęcie działań w kierunku organizacji alternatywnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież (zwiększenie liczby zajęć pozalekcyjnych, tworzenie kół zainteresowań i klubów sportowych).

Cel szczegółowy 2:

Zapewnienie opieki i wychowania dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodziców z zachowaniem priorytetu prorodzinnych form opieki zastępczej:

- zagwarantowanie dzieciom i młodzieży właściwych warunków opiekuńczo-wychowawczych poprzez umieszczenie w prorodzinnych formach opieki najbardziej zbliżonych do środowiska rodzinnego lub formach instytucjonalnych, odpowiednio do diagnozy dziecka, na czas kryzysu rodziny naturalnej,
- reintegracja rodziny poprzez ponowne podjęcie funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez rodzinę naturalną dziecka po przezwyciężeniu problemów życiowych, stanowiących przyczynę umieszczenia dziecka poza rodziną oraz odtworzenie i wzmocnienie funkcji rodziny naturalnej.

ZADANIA do celu szczegółowego 2.

1. Podjęcie działań w kierunku utworzenia grupy wsparcia dla matek samotnie wychowujących dzieci.
2. Pomoc materialna dla rodzin pozostających w trudnej sytuacji ekonomicznej, realizowana przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej:
 - z systemu pomocy społecznej,
 - z systemu świadczeń rodzinnych.
3. Rozwój sieci świetlic środowiskowych działających w poszczególnych miejscowościach, oferujących pomoc dzieciom z rodzin z trudnościami

opiekuńczo-wychowawczymi poprzez: dożywanie, właściwą opiekę pedagogiczną, pomoc w rozwiązywaniu trudności szkolnych, możliwość konstruktywnego spędzania czasu wolnego, nabywanie przez dzieci różnych umiejętności społecznych, koniecznych do samodzielnego funkcjonowania w dorosłym życiu.

Cel szczegółowy 3:

Aktywne rozwiązywanie sytuacji kryzysowej w rodzinie:

- objęcie opieką psychologiczną i pedagogiczną rodziny, w której występuje kryzys, wsparcie instytucjonalne rodziny pozostającej w kryzysie.

ZADANIA do celu szczegółowego 3:

1. Systematyczna współpraca z wymiarem sprawiedliwości właściwym ze względu na położenie gminy, w szczególności sądem rodzinnym oraz kuratorami sądowymi dla dzieci i młodzieży.

Cel szczegółowy 4:

Wzmacnianie potencjału rozwojowego rodziny

ZADANIA do celu szczegółowego 4:

1. Opracowanie raportu na temat warunków życia rodzin oraz dzieci i młodzieży
2. Inicjowanie programów służących rozwojowi młodego pokolenia i rodziny, wzmocnieniu czynników zapobiegających dezorganizacji życia rodzinnego;
3. Rozbudowa zaplecza usługowego wspierającego rodzinę w wypełnianiu jej funkcji i zadań;
4. Rozwijanie lokalnej infrastruktury informacyjnej, edukacyjnej, terapeutycznej wspomagającej rodzinę w rozumieniu i rozwiązywaniu problemów społecznych;
5. Konsolidacja podmiotów działających w społeczności lokalnej na rzecz rozwoju i funkcjonowania rodziny oraz młodego pokolenia.
6. Organizacja spotkań i warsztatów w zakresie upowszechniania dziedzictwa kulturowego i tradycji

7. Organizacja grup samopomocowych dla rodzin borykających się z różnymi problemami
8. Organizacja Klubów Integracji Społecznej
9. Organizacja poradnictwa specjalistycznego
10. Integracja ze środowiskiem poprzez organizowanie festynów, biesiad, warsztatów,
11. Organizacja konkursów wsi i gospodarstw
12. Wspieranie działań instytucji, organizacji pozarządowych i kół gospodyń wiejskich na rzecz rodzin i ich integracji ze środowiskiem
13. Wspomaganie rodzin w zagospodarowaniu wolnego czasu (warsztaty, festyny, spotkania, plenery, konkursy, organizacja wyjazdów,

Cel szczegółowy 5:

Wspieranie rodziców w ich funkcjach opiekuńczo – wychowawczych.

ZADANIA do celu szczegółowego 5:

1. Organizowanie na terenie placówek oświatowych zajęć informacyjno-warsztatowych rozbudowujących wiedzę rodziców na temat rozwoju dzieci i młodzieży;
2. Włączenie rodziców w proces dydaktyczno – wychowawczy dzieci;
3. Rozwijanie form opieki krótkoterminowej;
4. Rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin w kryzysie;
5. Budowanie systemu wsparcia dla rodzin i edukacji dla rodzin zagrożonych uzależnieniami i przemocą;
6. Budowanie poradnictwa i edukacji dla rodziców służących rozpoznawaniu zagrożeń i uzależnień dzieci i młodzieży;
7. Organizowanie opieki dziennej w niepełnym wymiarze czasowym tj. mini przedszkola

POŁOŻENIE MATERIALNE RODZINY

Cel szczegółowy 6:

Poprawa standardu i jakości życia rodzin umożliwiającą realizowanie funkcji i zadań służących rozwojowi oraz osiągnięciu samodzielności, zaradności, niezależności i odpowiedzialności jej członków.

ZADANIA do celu szczegółowego 6:

1. Diagnoza i monitoring warunków i jakości życia rodziny;
2. Rozbudowa zintegrowanego systemu chroniącego rodzinę przed utratą bezpieczeństwa socjalnego (wsparcie dla rodzin z osobą długotrwale bezrobotną);
3. Rozwój zintegrowanego systemu wsparcia dla rodzin z niepełnosprawnymi członkami rodziny lub mieszkającymi z osobami starszymi.

Cel szczegółowy 7:

Wspieranie rodzin zagrożonych ubóstwem

ZADANIA do celu szczegółowego 7:

1. Dostarczenie usług i świadczeń pomocy społecznej rodzinom żyjącym w trudnych warunkach materialnych;
2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży z rodzin ubogich posiłków w szkole, wyposażenia w podręczniki i przybory szkolne, wypoczynku w czasie ferii letnich i zimowych;

EDUKACJA

Cel szczegółowy 8

Wzbogacenie standardowej oferty dydaktycznej

ZADANIA do celu szczegółowego 8

1. Włączanie w proces dydaktyczny programów otwierających świadomość młodego pokolenia na problemy osób starszych i ludzi niepełnosprawnych oraz zagrożenia cywilizacyjne i zachowania prowadzące do utraty bezpieczeństwa fizycznego, zdrowotnego i socjalnego;
2. Wspieranie zajęć służących budowaniu postaw sprzyjających rozwijaniu umiejętności społecznych oraz przedsiębiorczości młodego pokolenia;
3. Szkoła jako placówka integrująca wiedzę z różnych dziedzin; służąca wszechstronnemu rozwojowi indywidualnemu, ucząca krytycyzmu oraz angażująca i przygotowująca uczniów do rozwiązywania problemów jednostki, rodziny i społeczności.
4. Świetlice środowiskowe i socjoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży

Cel szczegółowy 9:

Promocja i wspieranie uczniów uzdolnionych

ZADANIA do celu szczegółowego 9:

- Wypracowanie procedury efektywnej selekcji, wyróżniania, nagradzania i monitoringu rozwoju młodzieży uzdolnionej.

WYCHOWANIE

Cel szczegółowy 10:

Wsparcie systemu norm i wartości społecznych gwarantujących prawidłowy przebieg procesu wychowania.

ZADANIA do celu szczegółowego 10:

1. Kontynuowanie, wzbogacenie istniejących programów profilaktycznych i edukacyjnych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży;
2. Inicjowanie programów wyłaniania liderów młodzieżowych w różnych sferach życia publicznego;
3. Wspieranie idei wolontariatu oraz innych form aktywności sprzyjających uwrażliwieniu młodzieży na potrzeby innych ludzi i budowaniu postaw prospołecznych oraz podejmowaniu działań na rzecz środowiska lokalnego i szerszych zbiorowości;
4. Inicjowanie programów informujących o źródłach zagrożeń cywilizacyjnych i kulturowych, metodach i technikach budowania odporności na manipulację medialną, grupową, ekonomiczną, sposobach prewencji i radzenia sobie w sytuacjach trudnych.

Cel szczegółowy 11:

Kompensacja deficytów wychowawczych

ZADANIA do celu szczegółowego 11:

1. Oferowanie warsztatów psychologicznych dla dzieci i młodzieży oraz rodziców z zakresu komunikacji międzyludzkiej, rozwiązywania problemów, radzenia sobie ze stresem;
2. Tworzenie grup wsparcia dla rodzin dysfunkcyjnych;
3. Wspieranie placówki wsparcia dziennego
4. Wspieranie grup samopomocowych i organizacji pozarządowych działających na rzecz dzieci ze szczególnymi potrzebami rozwojowymi

Cel szczegółowy 12:

Ochrona dzieci i młodzieży przed nieprzystosowaniem społecznym, marginalizacją i społecznym wykluczeniem

ZADANIA do celu szczegółowego 12:

1. Wprowadzenie do gimnazjalnych programów dydaktycznych zajęć profilaktyczno – edukacyjno - wychowawczych z zakresu dewiacji i patologii społecznej ze szczególnym uwzględnieniem profilaktyki uzależnień;
2. Inicjowanie programów prowadzących do redukcji czynników psycho - emocjonalnych, socjo - ekonomicznych sprzyjających marginalizacji młodzieży społecznie nieprzystosowanej
3. Powołanie zespołu interdyscyplinarnego

SPORT, REKREACJA I WYPOCZYNEK

Cel szczegółowy 13:

Rozbudowa warunków służących aktywności sportowej i rekreacyjnej młodego pokolenia oraz uczestnictwo dzieci i młodzieży w zajęciach sportowo-rekreacyjnych.

ZADANIA do celu szczegółowego 13:

1. Współpraca z klubami sportowymi,
2. Wspieranie plenerowych imprez sportowych, rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży,
3. Wyrównywanie dysproporcji w dostępie dzieci i młodzieży do oferty sportowej, rekreacyjnej turystycznej,
4. Wspieranie stałych zajęć rekreacyjnych i sportowo-rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych,
5. Wykorzystanie gminnej bazy sportowej na cele rekreacyjne i aktywność ruchową dzieci i młodzieży,
6. Wspieranie różnych form turystyki krajowej.

7. Stworzenie bezpiecznych i rozwojowych placów zabaw oraz wyposażenie ich w urządzenia rekreacyjno – wypoczynkowe

Cel szczegółowy 14:

Promocja form spędzania czasu wolnego przez młodzież, sprzyjających rozwojowi zainteresowań i przeciwdziałaniu nudzie

ZADANIA do celu szczegółowego 14:

1. Realizacja projektów służących zdrowemu stylowi życia, przeciwdziałanie uzależnieniom i biernym formom spędzania czasu wolnego
2. Poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych; usługi edukacyjne – kursy, szkolenia oraz inne formy doskonalenia umiejętności samokształcenia,
3. W okresie wakacyjnym zagospodarowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży; - organizacja wypoczynku letniego i zimowego z programem zajęć edukacyjnych i usamodzielniających.
4. Organizacja Klubów młodzieżowych oraz młodzieżowych grup ochotniczych straży pożarnych
5. Korepetycje dla dzieci i młodzieży z rodzin ubogich
6. Udział w życiu kulturalnym poprzez zajęcia w Gminnym Ośrodku Kultury
7. Kawiarenka internetowa

ZDROWIE I SPRAWNOŚĆ

Cel szczegółowy 15:

Kompensowanie deficytów zdrowotnych oraz świadczeń i usług z zakresu promocji zdrowia i zadań ze sfery zdrowia publicznego (poza pakietem ubezpieczenia zdrowotnego)

ZADANIA do celu szczegółowego 15:

1. Wspieranie cyklicznych badań stanu zdrowia i sprawności młodego pokolenia
2. Realizacja ochrony zdrowia z zakresu zdrowia publicznego (higiena, szczepienia ochronne itp.)

3. Realizacja programów profilaktycznych i prozdrowotnych w szkole – wady postawy, wzroku, uzależnień i prawidłowego żywienia;
4. Realizacja programów propagujących zasady bezpiecznego zachowania na drodze , ulicy, w domu, w czasie zabawy, na wakacjach, w kontaktach z innymi ludźmi;

Cel szczegółowy 16:

Uzupełnienie opieki zdrowotnej nad dzieckiem niepełnosprawnym

ZADANIA do celu szczegółowego 16:

1. Prowadzenie cyklicznych pomiarów zasięgu i rodzajów niepełnosprawności wśród dzieci i młodzieży oraz badań dostępności świadczeń i usług rehabilitacyjnych, kondycji socjalno-zdrowotnej i potrzeb niepełnosprawnej części populacji dziecięco - młodzieżowej;
2. Opracowanie gminnej bazy danych dzieci niepełnosprawnych;
3. Organizowanie placówki wsparcia dziennego dla dzieci niepełnosprawnych
4. Wspieranie programów rehabilitacyjnych przygotowujących młodzież niepełnosprawną do samodzielnego i niezależnego życia
5. Prowadzenie szkoleń dla rodziców na temat opieki, pielęgnacji i rehabilitacji dzieci i młodzieży niepełnosprawnej;
6. Wspieranie rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi;
7. Wspieranie grup samopomocowych działających na rzecz dzieci ze szczególnymi potrzebami rozwojowymi
8. Wspieranie programów sprzyjających tolerancji wobec osób niepełnosprawnych, umożliwiającym przystosowanie dzieci zdrowych do codziennego funkcjonowania z niepełnosprawnością rówieśnika.

BEZPIECZEŃSTWO – DEWIACJE – PATOLOGIE

Cel szczegółowy 17:

Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa i społecznej pewności siebie dzieci i młodzieży.

ZADANIA do celu szczegółowego 17:

1. Wspieranie programów ilustrujących zagrożenia współczesności i sposoby prewencji i radzenia sobie w trudnych sytuacjach, uczących odporności na manipulację medialną, grupową, ekonomiczną,
2. Promocja programów profilaktyczno-edukacyjnych realizowanych z policją;

Cel szczegółowy 18:

Profilaktyka i zmniejszenie rozmiarów uzależnień.

ZADANIA do celu szczegółowego 18:

1. Promocja programów edukacyjnych, profilaktycznych i terapeutycznych związanych z uzależnieniem, adresowanych do dzieci i młodzieży (nikotyna, alkohol, narkotyki)
2. Cykliczne szkolenia dla nauczycieli związane z uzależnieniami
3. Kontrola zakazu dystrybucji papierosów, alkoholu dzieciom i młodzieży;
4. Ochrona dzieci przed uzależnieniami w rodzinie

Cel szczegółowy 19:

Przeciwdziałanie przemocy wobec dzieci i młodzieży.

ZADANIA do celu szczegółowego 19:

1. Diagnoza skali zjawiska krzywdzenia dzieci i młodzieży.
2. Rozwijanie programów przeciwdziałania przemocy rówieśniczej i szkolnej w środowisku lokalnym.
3. Promocja działalności programu NIEBIESKA LINIA oraz uruchomienie telefonu zaufania.

Cel szczegółowy 20:

Profilaktyka przestępczości dziecięcej i młodzieżowej.

ZADANIA do celu szczegółowego 20:

1. Szkolenie nauczycieli, wychowawców w kwestiach związanych z diagnozowaniem , wczesnym rozpoznaniem dewiacji i patologii wśród młodzieży oraz sposobami zapobiegania i pomocy
2. Tworzenie programów integrujących i aktywizujących społeczność lokalną na rzecz przeciwdziałania dewiacjom i patologii wśród młodzieży i dzieci;

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada i Urząd Gminy, szkoły, jednostki organizacyjne samorządu gminnego i pomocy społecznej.

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, programów Unii Europejskiej..

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego, przedsiębiorcy, służba zdrowia, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe.

Cel strategiczny 3.

Rozwijanie zintegrowanego systemu wsparcia na rzecz osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych, zapewniającego im właściwą opiekę

Cel szczegółowy 1:

1. Usprawnianie osób starszych i niepełnosprawnych.
2. Aktywizacja rodzin na rzecz zapewnienia opieki osobom najbliższym.
3. Podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności.
4. Aktywizacja osób upośledzonych i chorych psychicznie.
5. Usługi dla osób starszych

ZADANIA do celu szczegółowego 1:

1. Diagnoza potrzeb ludzi starszych i niepełnosprawnych oraz dążenie do ich zaspokajania.
2. Utrzymanie osób niepełnosprawnych i starszych w miejscu ich zamieszkania, w szczególności poprzez:
 - propagowanie aktywnego i zdrowego stylu życia,
 - ułatwienie kontaktu z placówkami rehabilitacyjnymi,
 - tworzenie mieszkań chronionych dla osób niepełnosprawnych,
 - uwrażliwienie społeczności lokalnej na potrzeby osób starszych i niepełno-sprawnych,
 - rozwijanie usług opiekuńczych, w szczególności poprzez podnoszenie kwalifikacji kadry,
 - rozwój oferty kulturalnej adresowanej do osób w podeszłym wieku w celu ich aktywizacji.
 - punkty informacyjne
3. Tworzenie i prowadzenie placówek wsparcia dziennego o charakterze półstacjonarnym w formie ośrodków wsparcia dla osób starszych – podjęcie działań zmierzających do powstania Dziennego Domu Pobytu dla osób starszych.
4. Propagowanie informacji o małych formach pomocy społecznej, m.in. o rodzinnych domach pomocy.

5. Rozwój pracy socjalnej i działań na rzecz integracji społecznej i partycypacji osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społecznym:
 - budowa projektów socjalnych promujących integrację społeczną,
 - organizowanie czasu wolnego w formie zajęć kulturalnych, rekreacyjnych.
 - integracja społeczna osób niepełnosprawnych poprzez zmotywowanie ich do udziału w formach pomocy oferowanych przez Środowiskowy Dom Samopomocy
 - wsparcie materialne dla osób samotnych, w podeszłym wieku i osób niepełnosprawnych.
6. Podejmowanie działań, przy współpracy z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, zmierzających do systematycznego łamania barier dla osób niepełnosprawnych ruchowo.
7. Współdziałanie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych.
8. Wsparcie osób zaburzonych i chorych psychicznie w samodzielnym funkcjonowaniu na terenie gminy, w szczególności poprzez opiekę medyczną, poradnictwo socjalne, pomoc materialną, terapię osób chorych i ich rodzin oraz tworzenie grup wsparcia.
9. Likwidacja barier architektonicznych utrudniających korzystanie niepełnosprawnym z infrastruktury społecznej.
10. budowa lub adaptacja budynków na potrzeby mieszkańców chronionych
11. pomoc w utrzymaniu kontaktów z rodziną i środowiskiem, poprzez wspólne organizowanie tradycyjnych uroczystości, spędzanie wolnego czasu
12. Utworzenie Klubu Seniora i Uniwersytetu Trzeciego Wieku jako formę spędzenia wolnego czasu poprzez uczestnictwo w różnorodnych zajęciach
13. Spotkania z przedstawicielami służby zdrowia
14. Usługi transportowe przeznaczone dla osób w podeszłym wieku i osób niepełnosprawnych
15. Zorganizowanie wsparcia dla rodzin z osobą niepełnosprawną
16. Organizacja grup wsparcia i samopomocy dla rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada i Urząd Gminy, jednostki organizacyjne samorządu gminnego i pomocy społecznej.

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych, programów Unii Europejskiej.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

.

Cel strategiczny 4.

Budowa zintegrowanego systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień na terenie gminy

Cel szczegółowy 1:

Zapobieganie powstawaniu nowych problemów uzależnień.

ZADANIA do celu szczegółowego 1:

Zmiana zachowań i postaw mieszkańców w sytuacjach związanych z alkoholem i narkotykami.

Cel szczegółowy 2:

Zmniejszanie rozmiarów problemów, które aktualnie występują.

ZADANIA do celu szczegółowego 2:

1. Zwiększenie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z problemami już istniejącymi.
2. Przeciwdziałanie przemocy domowej.

Cel szczegółowy 3:

Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu

ZADANIA do celu szczegółowego 3:

1. Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego w Strzegowie dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
2. Udzielanie porad i informacji na temat możliwości podjęcia leczenia odwykowego.
3. Wskazywanie form leczenia odwykowego.
4. Kierowanie na badanie przez biegłego w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.
5. Motywowanie do terapii.

Cel szczegółowy 4:

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

ZADANIA do celu szczegółowego 4:

1. Udzielanie pomocy psychospołecznej ze strony psychologa zatrudnionego w „Punkcie Konsultacyjnym” w rozwiązywaniu problemów życiowych.
2. Udzielanie pomocy materialnej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzegowie.
3. Współdziałanie z Policją, pracownikami socjalnymi, nauczycielami w związku z interwencjami domowymi i zjawiskami przemocy.
4. Informowanie o możliwościach pomocy i kompetencjach poszczególnych służb z terenu gminy i innych instytucji, które mogą zaangażować się w profesjonalną i systemową pomoc potrzebującym.

Cel szczegółowy 5:

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży.

ZADANIA do celu szczegółowego 5:

1. Realizację szkolnych programów profilaktycznych z wykorzystaniem różnorodnych form oddziaływań /np.: zajęcia profilaktyczne realizowane w klasach, gazetki szkolne, imprezy profilaktyczne, spektakle/.
2. Współpracę z Kościołem mającą na celu kształtowanie silnej więzi rodzinnej, wzmacnianie skłonności do respektowania norm i wartości oraz wspieranie praktyk religijnych.
3. Publikowanie informacji w lokalnej gazecie „W drodze do Emaus” dotyczących podejmowanych działań na terenie gminy w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych oraz publikowanie artykułów poświęconych tematyce profilaktyki problemowej.
4. Udostępnianie fachowej literatury, wydawnictw i czasopism.
5. Funkcjonowanie świetlic w szkołach.

6. Organizowanie i wspieranie finansowe imprez środowiskowych propagujących zdrowy styl życia i alternatywne sposoby spędzania wolnego czasu we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Kultury, Akcją Katolicką, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Gminnym Klubem Sportowym i szkołami z terenu Gminy.
7. Wspieranie programów psychoprofilaktycznych różnymi formami zajęć sportowych.
8. Umożliwianie dzieciom i młodzieży korzystanie z kolonii z programem profilaktycznym lub terapeutycznym. Dofinansowanie do skierowań kolonijnych dzieci z rodzin z problemami alkoholowymi.
9. Podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.
10. Podejmowanie przez Policję, nauczycieli i Rady Rodziców działań kontrolnych na terenie szkół i w ich otoczeniu w zakresie dostępności do alkoholu.
11. Współpraca z dyrektorami szkół i Przedszkola w zakresie dożywiania dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym.

Cel szczegółowy 6:

Tworzenie i wdrażanie programów socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym.

ZADANIA do celu szczegółowego 6:

1. Finansowanie działalności w zakresie pomocy socjoterapeutycznej przy zastosowaniu różnych form i metod pracy z dziećmi.
2. Realizację Szkolnych Programów Profilaktyki.
3. Dofinansowanie różnych form wypoczynku z programem socjoterapeutycznym dla dzieci z rodzin dotkniętych patologią alkoholizmu.

Cel szczegółowy 7:

Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13¹ i art. 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego oraz doskonalenie kontroli punktów sprzedaży w kontekście przestrzegania zakazu alkoholu osobom nieletnim.

ZADANIA do celu szczegółowego 7:

1. Występowanie z wnioskiem do policji o wszczęcie dochodzenia w przypadku złamania zakazów, o których mowa w art.13¹ i art. 15 ustawy.
2. Kierowanie do sądu aktów oskarżenia po zebraniu odpowiednich dowodów w sprawie.
3. Występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego przez osobę wskazaną przez Wójta w drodze upoważnienia.
4. Kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych prowadzonych w środowiskach lokalnych dokonywane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z udziałem Policji.

Cel szczegółowy 8:

Zwiększanie kompetencji nauczycieli w zakresie kontaktu z dziećmi /uczniami/ wychowującymi się w rodzinach z problemem alkoholowym.

ZADANIA do celu szczegółowego 8:

1. Dofinansowanie szkoleń i kursów w zakresie pracy z dziećmi z rodzin z problemem alkoholowym,
2. Organizowanie lokalnych narad i seminariów w zakresie wdrażania systemu pomocy dziecku i rodzinie z problemem alkoholowym.
3. Organizowanie spotkań dla nauczycieli i rodziców ze specjalistami terapii uzależnień.

Cele i kierunki działań są realizowane zgodnie z przyjmowanym corocznie przez Radę Gminy Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, zawierającym szczegółowe działania w ww. zakresie.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada i Urząd Gminy, GKRPA, szkoły, jednostki organizacyjne samorządu gminnego i pomocy społecznej., policja.

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego, przedsiębiorcy, lokalna społeczność.

Cel strategiczny 5.

Rozwój społeczeństwa obywatelskiego

Cele szczegółowe:

1. Propagowanie i rozwijanie wśród społeczności lokalnej idei obywatelskiej odpowiedzialności i uczestniczenia w zaspokajaniu ludzkich potrzeb.
2. Stwarzanie korzystnych warunków dla powstawania i rozwoju organizacji pozarządowych na terenie gminy.
3. Współpraca z partnerami zewnętrznymi zmierzająca do budowy struktur pozarządowych.

Kierunki działań do celów szczegółowych 1-3:

1. Analiza ofert organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie powiatu i województwa.
2. Rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi o działalności ponadlokalnej i ogólnopolskiej poprzez zaprezentowanie im walorów i możliwości samorealizacji na terenie gminy.
3. Inicjowanie ruchu pozarządowego na terenie gminy poprzez uczestnictwo w szkoleniach dla liderów.
4. Tworzenie ram dla miejscowego prawa określającego współpracę i przepływ informacji pomiędzy instytucjami samorządowymi a pozarządowymi.
5. Propagowanie idei samopomocy i obywatelskiego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej oraz promowanie idei wolontariatu.
6. Doskonalenie systemu informacyjnego o możliwościach udzielania pomocy społecznej i wsparcia mieszkańcom gminy poprzez Internet oraz na łamach prasy lokalnej.
7. Podejmowanie działań zmierzających ku powołaniu Gminnego Centrum Wolontariatu.

Odpowiedzialni za realizację kierunków działań:

Rada i Urząd Gminy, jednostki organizacyjne samorządu gminnego i pomocy społecznej.

Środki finansowe:

Budżet samorządu lokalnego, środki pozyskane z funduszy zewnętrznych: rządowych, pozarządowych, programów celowych.

Partnerzy:

Instytucje rządowe, naukowe, samorządowe, organizacje społeczne, ze szczególnym uwzględnieniem organizacji pożytku publicznego.

6. MONITORING I WDRAŻANIE STRATEGII

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegają na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych dolegliwości społecznych. Całościowa ocena wymaga odpowiedzi na pytania o zgodność ocenianej polityki z przyjętymi wartościami i zasadami. Ewaluacja jest działalnością z natury normatywną, gdyż z jednej strony wykorzystuje się w niej istniejące normy, z drugiej zaś w jej wyniku mogą pojawić się propozycje wprowadzenia nowych norm i procedur. Jest także działalnością instrumentalną, ponieważ jej podstawowym celem jest dostarczenie podmiotom polityki społecznej praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji.

Elementami skutecznego monitoringu i ewaluacji będą przede wszystkim:

- **Zespół wdrażający strategię.**

Zespół został powołany przez wójta odrębnym zarządzeniem, a w jego skład weszli m.in.: kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, pracownicy urzędu gminy, przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz inne osoby wskazane przez wójta.

Wskazany przez Wójta Gminy Koordynator monitorować będzie wdrażanie i realizację zadań przyjętych w strategii .

- **Roczna ocena wdrażania strategii.**

Zespół wdrażający strategię winien się zbierać przynajmniej raz w roku i ocenić poziom wdrażania poszczególnych celów i kierunków działań. Zespół swoją ocenę powinien przekazać wójtowi i radzie, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań, np. programów celowych.

Ostateczny kształt systemu monitoringu powinien zostać skorelowany z projektami, które będą realizowane w ramach strategii. Najpowszechniej wskaźniki lokalnej efektywności osiąganym celów są pogrupowane wokół najważniejszych obszarów realizacyjnych strategii i odnoszą się do poszczególnych zagadnień. Podstawowymi wskaźnikami, jakie mogą być przyjęte dla pomiaru efektywności wdrażania strategii, są wskaźniki ekonomiczne i społeczne.

- **Ekonomiczne:** stopień poniesionych nakładów, koszty jednostkowe uzyskania efektu, ilość środków finansowych przeznaczonych na realizację danego projektu.
- **Społeczne:** liczba programów i projektów socjalnych zrealizowanych w odniesieniu do poszczególnych celów strategicznych, liczba uczestników szkoleń i warsztatów, ocena wartości merytorycznej realizowanych projektów, inicjatywy społeczne w obszarze aktywizacji i integracji społecznej, liczba osób usamodzielnionych.

Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające budowę i realizację programów celowych zgodnych z przyjętymi kierunkami działań. Programy można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od charakteru danego projektu. Przy budowie projektów znaczenie będą miały środki, które Rada Gminy rocznie będzie przeznaczała na ten cel. Projekty winny być realizowane w ramach:

- własnych zasobów samorządu (np. projekty GOPS-u),
- poprzez organizacje pozarządowe,
- poprzez inne instytucje zewnętrzne.

Projekty i programy mogą być przyjmowane przez Radę Gminy stosownymi uchwałami, które winny przybierać formułę załączników do niniejszej strategii. Projekty i programy realizowane w ramach strategii powinny być zgodne z przyjętymi kierunkami działań. Ponadto powinny je cechować: efektywność, skuteczność i celowość.

- **Efektywność** – jest to jedna z najbardziej pożądanых cech polityki społecznej i jednocześnie kryterium jej oceny. Stosowana jest w polityce społecznej w znaczeniach nadawanych jej przez ekonomię, prakseologię i socjologię. Jest to relacja między osiągniętymi bądź planowanymi celami (korzyściami) danego działania a ponoszonymi lub planowanymi nakładami. Można tego dokonać dwoma sposobami: osiągając maksymalny stopień realizacji celu przy danym nakładzie zasobów (zwiększenie wydajności) lub używając minimalnego nakładu środków, by

w jak największym stopniu zbliżyć się do realizacji celu (oszczędzanie zasobów). Efektywne programy, realizowane w ramach strategii, rozwiązują jedną kwestię społeczną, nie przyczyniając się do powstania nowych. Służą zachowaniu równowagi między interesami różnych grup społecznych oraz podnoszą poziom zaspokajania potrzeb społeczeństwa, oszczędnie i wydajnie dysponując posiadanymi środkami.

- **Skuteczność** – jest to zgodność między stanem rzeczy, określanym jako skutek danego działania, a zakładanym celem. Skuteczność jest stopniowalna: za skuteczne uznaje się nie tylko działania, których skutki są tożsame z celem, ale i te, które zbliżają do jego osiągnięcia. Skuteczność jest oceną, dla której punktem odniesienia jest wzorzec stanu docelowego. Ten stan docelowy w polityce społecznej może być postrzegany bardziej konkretnie – jako pożądane i zaplanowane zmiany w jakiejś dziedzinie życia społecznego (np. ograniczanie obszarów biedy).
- **Celowość** – jest to cecha oznaczająca dotarcie z danym programem do środowiska osób rzeczywiście go potrzebujących. Ocena celowości powinna się opierać na rzetelnie przeprowadzonej diagnozie problemu.

7. UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w strategii będą realizowane w ramach kierunków poszczególnych działań, w zależności od posiadanych przez samorząd i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych.

Inne dokumenty programowe w zakresie lokalnej polityki społecznej powinny być zgodne z wytyczonymi w niniejszym dokumencie celami strategicznymi i kierunkami działań. Powinny je również rozwijać i uszczegóławiać. Odnosi się to zarówno do programów przyjmowanych przez organy samorządu corocznie, jak i dokumentów wieloletnich, m.in. do:

- Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,*
- Gminnego Systemu Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną,*
- Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.*

Przewodniczący Rady Gminy

Jerzy Karwowski